N° 142. 1855.

MIDDELBURGSCHE  COURANT.

Dingsdag 27 November.

Deze courant verschijnt des Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van Advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens, op den dag der uitgave.

De prijs van gewone Advertentien is 22 cent per regel; van Huwelijks, Geboorte of Doodbekendmakingen enz., van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.
Voor elke plaatsing moet 35 cent voor zegel worden betaald. De betaling geschiedt kontant.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Editie van Maandag avond, 8 ure.

Binnenlandsche Tijdingen.

Middelburg 26 november.

In ons vorig nommer hebben wij reeds een voorloopige opgave medegedeeld van de behandeling der zaak van den commies bij de posterijen A. J. H. Bosschart, voor het provinciaal geregtshof in Zeeland op 23 dezer.

Wij laten hier een uitvoerig verslag dier geheele teregtzitting volgen, waarbij het voorzitterschap werd waargenomen door den heer mr. S. de Wind, vice-president bij dat hof.

De zitting ten 10 ure geopend zijnde, verklaart de beschuldigde, op de daartoe aan hem gerigte vragen door den voorzitter, te zijn Adriaan Johan Hendrik Bosschart, oud 47 jaren, geboren te Rozendaal (Noordbrabant), commies bij de posterijen.

Uit de acte van beschuldiging blijkt dat op den 27 april 1855 door Pieter Christiaan Woutersen, te Domburg, is op de post bezorgd een behoorlijk verzegelden brief, geadresseerd aan den heer Cornelis Serlé, winkelier op de voorstraat bij de vischmarkt te Dordrecht, inhoudende een bankbiljet der nederlandsche bank no. 356, gedagteekend 16 mei 1850, groot ƒ1000, benevens een gezegeld bewijs van ontvangst in blanco, welke brief op dien dag de eenige was in de postbus te Domburg gevonden;

dat deze brief door den postbode is gebragt op het postkantoor te Middelburg en aldaar in ontvang genomen door den postknecht Hillebrand Hendrik Ehrenberg;

dat de beschuldigde na daartoe bekomen verlof op den 8 mei dezes jaars per stoomboot van Middelburg naar Rotterdam is vertrokken, na alvorens van den heer Willem Huibert Muntendam, eerste commies aan hetzelfde postkantoor ƒ40 ter leen te hebben gevraagd en ontvangen;

dat door den beschuldigde, spoedig na zijne aankomst te Rotterdam, bij den heer C. G. Boonenkamp, splitter der nederlandsche staatsloterij is gewisseld een bankbiljet van ƒ1000, no. 356, dato 16 mei 1850, waartegen hij in de plaats ontving een bankbiljet van ƒ300, vijf ad ƒ100 en acht ad ƒ25;

dat hij, ofschoon te kennen gegeven hebbende per spoortrein te moeten vertrekken, zich van daar heeft begeven naar het Fransche koffijhuis aan de beursbrug te Rotterdam, alwaar hij door de policie in verzekerde bewaring is genomen;

dat de beschuldigde bij zijn eerste verhoor voor den hoofdcommissaris van policie te Rotterdam heeft verklaard dit bankbiljet, waarvan hij de identiteit noch erkende noch ontkende, reeds van het jaar 1849 af in zijn bezit te hebben gehad, zijnde de opbrengst van zijne gerealiseerde borgtogt als postdirecteur te Rozendaal, benevens den verkoop van eigendommen in die gemeente, doch op de aanmerking dat het bedoelde biljet eerst in 1850 was uitgegeven, te kennen gaf zich dan vergist te hebben;

dat de beschuldigde reeds van de jaren 1848 tot 1852 geplaatst zijnde als commies op het postkantoor te Gorinchem alwaar hij belast was met de nachtdienst, onder verdenking lag zich schuldig te hebben gemaakt aan ontvreemding van brieven met geldswaarde, daar destijds herhaalde voorvallen van vermissing van over dat kantoor loopende brieven werden waargenomen, te meer daar zijne kostbare levenswijze moeijelijk overeen te brengen was met zijn beperkt inkomen en gebrek aan eigen middelen;

dat hij toen ter tijde, deswegens ondervraagd door den heer hoofdinspecteur bij de posterijen, J. W. Bungenberg, zich bereids te dier zake heeft verantwoord met opgave der zelfde inkomsten;

dat hij later heeft opgegeven te Gorinchem eene prijs uit de loterij te hebben getrokken, terwijl de door hem genoemde koopman aldaar ontkent hem ooit eenig lot te hebben verkocht of te weten dat hij eene prijs heeft getrokken;

dat hij wederom later heeft opgegeven het door hem bezeten nommer van het bankbiljet niet was 356, maar no. 365 (driehonderd-vijf-en-zestig) en dit reeds voor eenigen tijd door hem was aangeboden aan A. Boasson alhier, ter voldoening van verschuldigde huishuur;

dat de beschuldigde bereids vroeger heeft teregt gestaan en veroordeeld is ter zake van suppressie van een hem in zijne betrekking toevertrouwden brief, doch van Z. M. den koning gratie heeft bekomen en alleen met geldboete is gestraft;

dat de beschuldigde bij onderscheidene latere verhooren voor den heer regter-commissaris bij de arrondissements regtbank te Middelburg, vele verklaringen heeft afgelegd die in strijd met elkander zijn;

op grond waarvan de procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof hem beschuldigt van het verduisteren van acten of bescheiden, welke hem als ambtenaar der hooge regering waren toevertrouwd.

Door het openbaar ministerie worden overgelegd:

a. het koninklijk besluit van den 26 februarij 1848, waarbij A. J. H. Bosschart is benoemd tot commies der posterijen;

b. afschrift zijner acte van beëediging als zoodanig;

c. dispositie van zijne exc. den minister van financien, waarbij hij is bevorderd tot commies der derde klasse;

d. gelijke dispositie waarbij hij is overgeplaatst op het postkantoor te Middelburg;

e. koninklijk besluit van den 11 september 1855, waarbij hij als commies der posterijen is ontslagen;

f. een ontvangen schrijven van den beschuldigde uit het huis van arrest te Middelburg, houdende mededeeling dat hij in zijn vestzak heeft gevonden, een papiertje, houdende nadere aanwijzing van het hem toebehoord hebbende bankbiljet, zijnde no. 365, gedagteekend 28 julij 1849, groot ƒ1000,—; welk papiertje door den heer procureur-generaal is overgenomen, en behoorlijk gewaarmerkt en verzegeld bij de proces-stukken is overgelegd;

Voorts geeft de procureur-generaal kennis dat op de lijst van getuigen, zoo ten verzoeke van den procureur-generaal als van den beschuldigde opgeroepen, door de bijna gelijkluidende namen met een anderen getuige is verzuimd te vermelden jhr. J. P. van Reigersberg Versluys, waarom hij verlof verzoekt dat ook deze getuige zal mogen worden gehoord, en eindelijk legt hij over

g. eene missive van z. ex. den minister van financien, houdende berigt dat de hoofd-inspecteur bij de posterijen J. W. Bungenberg door ongesteldheid is verhinderd deze teregtzitting bij te wonen, waarvan blijkt door een overgelegd getuigschrift van den med. doctor P. A. Jeltes te 's Gravenhage.

De aan den beschuldigde toegevoegde raadsman, mr. A. F. Sifflé noch de beschuldigde zelve zich tegen die toelating van bedoelden getuige verzet hebbende, geschiedt voorlezing van de lijst van getuigen, houdende 18 personen, ten verzoeke van den heer procureur-generaal en 1 persoon ten verzoeke van den beschuldigde gedagvaard.

Het getuigenverhoor vangt daarop aan; zijnde door de navolgende getuigen, na behoorlijke eedsaflegging enz. afgelegd de bij elk vermelde verklaringen.

De heer Wouter Leunis Woutersen, notaris te Domburg, verklaart dat hij op den 27 april voor 12 ure, te Domburg heeft op de post doen bezorgen door zijnen thans zestien-jarigen zoon Pieter Christiaan, een brief, geadresseerd aan den heer C. Serlé, voorstraat, bij de vischmarkt te Dordrecht, bevattende een biljet der nederlandsche bank no. 356, dato 16 mei 1850, groot ƒ1000, benevens een daarom gevouwen formaatzegel van 15 cent, hetwelk gezamenlijk was besloten in een velpostpapier en digt gemaakt met lak, welke brief wederom was gesloten in een omslag en digt gemaakt met een ouwel; dat op dit zegel eene kwitantie in blanco voor genoemde som was geschreven en hij per keerende post berigt van de goede ontvangst verzocht, welk een en ander wordt bevestigd door het brieven-copijboek van den getuige waarin voor de verzending van dien brief volledig afschrift derzelve is gesteld. Geene tijding ontvangende, heeft hij den 1 mei 1855, per telegraaf, hieromtrent inlichting ingewonnen bij den heer Serlé, te Dordrecht, en ten antwoord bekomen dat deze niets had ontvangen; waarop hij den volgenden dag van deze vermissing aangifte heeft gedaan aan het postkantoor te Middelburg. Het bij de proces-stukken behoorende en hem voorgelegde bankbiljet wordt door hem herkend voor hetzelfde, dat volgens zijne opgave op donderdag 26 april dezes jaars, van den kassier in de wisselbank, tegen een bankbriefje is ontvangen, en bij welke gelegenheid hij uitdrukkelijk om een biljet der nederlandsche bank van ƒ1000,— had gevraagd, om te bezigen ter verzending.

De heer Willem Johannes Zip, kassier in de wisselbank te Middelburg, verklaart zich te herinneren op den 26 april 1855 aan den notaris Woutersen tegen afgifte van een bankbriefje te hebben overhandigd eene quitantie der nederlandsche bank ad ƒ1000, benevens ƒ100 in specie, doch nommer noch dagteekening zijn bij hem bekend.

Pieter Christiaan Woutersen, oud ruim 16 jaren, verklaart dat hij op den 27 april 1855 op order van zijnen vader, des morgens voor 12 ure, eigenhandig in de brievenbus te Domburg heeft gestoken een brief, geadresseerd aan den heer C. Serlé te Dordrecht, zijnde hij onbewust dat deze geldswaarde bevatte.

Hendrik Passenier, brievengaarder te Domburg, verklaart dat hij op 27 april dezes jaars bij de opening zijner brievenbus, daarin slechts vond één brief, die hij weet dat gerigt was aan den heer Serlé te Dordrecht, zijnde het schrift van het adres door hem herkend als afkomstig van den notaris Woutersen. Die brief door hem gestempeld zijnde, is bezorgd in het paket voor Middelburg en ter bezorging behandigd aan den bode Schrier, zijnde door hem den volgenden dag met denzelfden bode ontvangen een reçu voor een brief van het postkantoor te Middelburg.

Op verzoek van den advocaat des beschuldigden geschiedt voorlezing van het bewuste reçu, waaronder met een stempel gedrukt is de naam van den postdirecteur N. W. van Meeteren.

Willem Schrier, postbode van Domburg naar Middelburg, verklaart bovengenoemd paket volgens gewoonte onmiddelijk na ontvangst van den brievengaarder te hebben bezorgd op het postkantoor te Middelburg, omstreeks 4 ure of 4 ure 15 minuten. Alstoen waren op het kantoor de commies Bosschart en de kantoorknecht Ehrenberg, welke laatste hem een reçu ter hand stelde, dat hij echter niet kan herkennen, als wordende dit altijd en ook toen gesloten in het paket dat hij weder moet overhandigen aan den brievengaarder.

De beschuldigde, wien bij herhaling vertoond is het bij de processtukken aanwezige bankbiljet no. 356, betwelk hij zegt niet te kennen, verklaart ten deze dat hij nimmer belast was met het aannemen der paketten van boden, doch zulks steeds door Ehrenberg geschiedde.

De heer Cornelis Serlé, winkelier te Dordrecht, verklaart eene remise van ƒ1000 van den notaris Woutersen gewacht te hebben en bij niet ontvangst daarvan aangifte aan het postkantoor te Dordrecht te hebben gedaan op den 1 mei dezes jaars; zijnde hij blijkens een schrijven van dien notaris, gedagteekend 3 mei, in kennis gesteld met no. en dagteekening van het vermiste biljet.

De heer Frans Willem van Bommel, directeur van het postkantoor te Dordrecht, verklaart dat door laatstgenoemden getuige op den 1 mei dezes jaars eene klagte ten zijnen kantore is gedaan van het vermissen van den bewusten brief, terwijl hij juist op dien dag in functie is getreden en bij de aangifte tegenwoordig was de hoofd-inspecteur der posterijen J. W. Bungenberg, die juist aan den getuige het kantoor overgaf. Daarop heeft hij alle mogelijke onderzoek ingesteld en is hij tot de overtuiging gekomen dat de bedoelde brief aan het postkantoor te Dordrecht niet is ontvangen.

De heer Nicolaas Westerouen van Meeteren, directeur van het postkantoor te Middelburg, verklaart dat hij bij zijne benoeming als zoodanig hier heeft aangetroffen den beschuldigde als commies van de derde klasse. Zijne kantoor-uren waren des

middags van 12 tot 2, van 4 tot 7 en van 9 tot 10 ure. Des namiddags ten 6 ure 45 minuten verwijderde zich gewoonlijk de postknecht tot het bezorgen van een paket op de diligence voor Vlissingen, en van 6 ure 45 minuten tot 7 ure bleef de beschuldigde doorgaans op het kantoor met den surnumerair (toen nog geagreeerde) jhr. J. P. van Reigersberg Versluys, welke laatste echter op den 27 *april dezes jaars uitlandig was*, zoo dat de beschuldigde dat kwartier uurs geheel alleen op het kantoor is gebleven, terwijl de van Domburg ontvangen brief in het daartoe bestemde loket lag. De reclame van den notaris Woutersen is door hem in triplo opgemaakt naar het voorschrift. Op den 6 mei dezes jaars heeft de beschuldigde aan hem directeur verlof gevraagd om voor een of twee dagen wegens familie-bezoek afwezig te mogen zijn, hetwelk hem is toegestaan met de opmerking dat hem gaarne een verlof van 8 dagen zou worden verleend, aangezien de kostbare reiskosten genoegzaam eender blijven.

Overigens verklaart deze getuige dat bij zijne aankomst te Middelburg hem geene ongunstige geruchten van den beschuldigde bekend waren, doch dat hem later wel minder gunstige berigten ook van vroegeren tijd zijn ter oore gekomen. Voorts heeft het wel zijne aandacht getrokken dat hij nog nimmer zoo vele onaangenaamheden en aangiften van vermissingen als aan dit kantoor had ondervonden, gedurende zijn 27 jarigen loopbaan bij het vak der posterijen.

Op de vraag van den heer procureur-generaal, door wien het bovengenoemde reçu voor den brievengaarder te Domburg met de handteekening van den directeur is gestempeld, verklaart getuige dat zulks waarschijnlijk is geschied door den toenmaligen kantoorknecht Ehrenberg, die bij hem steeds bekend staat als een zeer accuraat en actief ambtenaar, die zijn volle vertrouwen geniet.

Op de vragen van den raadsman des beschuldigden van den raadsheer van Deinse, door wien op den 28 april des morgens het inpakken en depecheren is geschied, en ten anderen, of in den avond van den 27 april tusschen 9 en 10 ure de beschuldigde is op het kantoor geweest, antwoordt getuige dat het eerste door de bestellers en den eersten commies Muntendam geschied, terwijl den vorigen avond de heer Muntendam en de beschuldigde beide op het kantoor zijn geweest.

De beschuldigde, hieromtrent ondervraagd, zegt dat zijne diensturen doorgaans ten 6 ure waren afgeloopen.

De heer Willem Hubert Muntendam, commies der 1e klasse aan het postkantoor te Middelburg, bevestigt dat de kantoorknecht Ehrenberg zich gewoonlijk ten kwartier voor zeven ure van het kantoor verwijderde tot bezorging van het paket op de diligence voor Vlissingen; dat hij den beschuldigde weinige dagen voor zijn vertrek naar Rotterdam heeft ter leen gegeven *f* 40 op rekening uit de kas der emolumenten van de ambtenaren, en volgens opgave van den beschuldigde, ter voldoening van huishuur en belasting. Het tractement van den beschuldigde bedroeg *f* 700, en omstreeks *f* 200 aan emolumenten. Getuige was door den hoofddirecteur bij de posterijen Pols aangezocht een wakend oog op de handelingen des beschuldigden te houden, en heeft hem meermalen een voorschot verstrekt en op genoemde wijze verrekend.

Op de vraag van den advocaat Sifflé verklaart getuige geen brief als de aangeduide te hebben gezien, waarbij de voorzitter opmerkt dat, ware die brief door getuige in het paket verzonden, deze ook te Dordrecht moest zijn aangekomen.

De beschuldigde erkent de genoemde gelden van getuige te hebben geleend.

De heer Hillebrand Hendrik Ehrenberg, vroeger kantoorknecht, thans assistent aan het postkantoor te Middelburg, erkent meergemeld paket van den voetbode Schrier aangenomen en het ten processe aanwezige reçu gestempeld te hebben. Ten 6 ure 45 minuten heeft hij als gewoonlijk het kantoor verlaten tot bezorging van het paket op de diligence en liet hij alstoen den beschuldigde alleen achter. Voorts zegt hij dat de beschuldigde gewoonlijk belast was met het sorteren der brieven.

De vraag van den raadsman des beschuldigden, of getuige bij het verlaten van het kantoor ook van den beschuldigde heeft ontvangen een bewijs van overname van al wat zich op het kantoor bevond en waarvoor de beschuldigde aansprakelijk zou zijn gebleven, wordt ontkennend beantwoord.

De beschuldigde, hierop gehoord, zegt dat men het wil doen voorkomen, als of hij bepaald en uitsluitend met het sorteren der brieven was belast; dit was echter geenszins het geval en ook toen heeft hij dit niet verrigt.

Jhr. Johan Pieter van Reigersberg Versluys, destijds geagreeerde, thans surnumerair op het postkantoor te Middelburg (door het hof toegelaten om getuigenis af te leggen, ofschoon hij bij de acte van beteekening niet genoemd is), verklaart van den 21 april tot op den 3 mei dezes jaars met verlof afwezig te zijn geweest en te Brussel vertoefd te hebben.

De voorzitter maakt den beschuldigde opmerkzaam op de verklaring, als in lijnregten strijd met eene opgave van den beschuldigde, bij een der verhooren voor den regter-commissaris gedaan, als zoude hij op den 27 april dezes jaars niet op het kantoor geweest zijn en de dienst toen zijn waargenomen door den laatsten getuige.

De heer Aaron Weyl, boekhouder, wonende op de hoogstraat te Rotterdam, verklaart dat beschuldigde in het begin der maand mei op een dingsdag zich bij hem vervoegd heeft met verzoek een bankbiljet van *f* 1000 te wisselen, onder aanbod „daarop iets te laten vallen" waarop getuige echter heeft verklaard dat zulks onnoodig zou zijn in geval hij hem kon helpen, waartoe hij intusschen op dat oogenblik niet in staat was. De beschuldigde gaf ook daar nog te kennen gaarne per spoortrein van 12 ure te zullen vertrekken.

De beschuldigde bevestigt deze verklaring, doch voegt er bij niet dadelijk zich tot getuige begeven te hebben doch zich vooraf met zijne dochter begeven te hebben naar zijne betrekkingen op de hoek van de Hoogstraat en Weste Wagenstraat, waar hij zijne dochter achter liet.

De heer Cornelis Gerardus Boonenkamp, splitter der staatsloterij te Rotterdam, verklaart dat de beschuldigde zich op den 8 mei dezes jaars ten zijnen kantore heeft vervoegd met verzoek een bankbiljet van *f* 1000 te wisselen, zijnde het ten processe aanwezige no. 356 van 16 mei 1850, en waaromtrent hij plegtig verzekert, dat eenig verschil onmogelijk is, alzoo hij dadelijk nommer en datum heeft genoteerd en destijds geen ander bankbiljet van *f* 1000, in zijn bezit had. Hij gaf daarvoor in plaats de mede voorgelegde 14 stuks kleinere bankbiljetten, in tegenwoordigheid van den zich juist bij hem bevindenden heer J. F. van Rooijen, voor wien hij een bankbiljet van *f* 300 had gewisseld, hetwelk zoo hij zich niet bedriegt door hem mede aan den beschuldigde in ruiling is gegeven. Zeer spoedig daarop is *de commissaris van policie te Rotterdam bij hem komen vragen* wat de beschuldigde ten zijnent verrigt had en is dan ook, zijnde hij alstoen niet te huis, weinige oogenblikken later dit bankbiljet door hem aan de policie overgelegd.

De beschuldigde, hieromtrent nader ondervraagd, zegt aan getuige Boonenkamp no. 365 gegeven te hebben; hij herkent dan ook het voorgelegde bankbiljet no. 356 niet en zegt dat het *zijne een geheel ander voorkomen had, als zijnde veel meer door* de handen gegaan.

De voorzitter brengt hem bij vernieuwing onder het oog hoe zijne onderscheidene verklaringen met elkander in strijd zijn; hoe hij bij het eerste verhoor voor den regter-commissaris op 23 mei de identiteit van dit bankbiljet heeft erkend, doch later telkens in zijne opgaven is veranderd; hoe de heer Boonenkamp plegtig verklaart destijds geen ander bankbiljet van *f* 1000 te hebben bezeten, en hoe men mag aannemen dat ook op het commissariaat van policie te Rotterdam eene verwisseling ondenkbaar is.

De beschuldigde persisteert echter bij zijne verklaring dat dit bankbiljet no. 356 hem vreemd is, en hij aan deze geheele zaak vreemd en onschuldig zou zijn.

De heer Johan Frederik van Rooijen kan alleen verklaren zich op dingsdag den 8 mei dezes jaars bij den heer Boonenkamp bevonden te hebben, tot het wisselen van een bankbiljet, toen zich daar ook een ander persoon aanmeldde om een bankbiljet van *f* 1000 te wisselen, die hij echter niet met zekerheid in den beschuldigde herkent.

De heer Jacobus Cornelis Godderis, lid der firma Godderis frères, bankiers te Antwerpen, verklaart dat het stempel dier firma op het ten processe aanwezige bankbiljet van *f* 1000, in de fransche taal, daarop te hunnen kantore moet zijn gedrukt tusschen 5 en 8 januarij dezes jaars, zijnde de eenige dagen *waarop van dit cachet is gebruik gemaakt*, hetwelk na eene verandering der firma met 1 januarij 1855, op den 5den dier maand van den graveur is ontvangen en den 8sten daarop vervangen door een stempel in de vlaamsche taal, hetwelk sedert bij voortduring en het vorige nimmer meer wordt gebruikt.

De heer A. Boasson, verwer te Middelburg, verklaart als eigenaar van het door den beschuldigde bewoonde huis, dat hij hem op den 3 mei dezes jaars, om voldoening der huishuur aangemaand hebbende, is verzocht 14 dagen te wachten, daar beschuldigde zijn tractement nog niet had ontvangen; dat hem later bij het in gebreke blijven van den huurder is gevraagd of hij terug kon geven van een biljet groot *f* 400, dat hem echter niet vertoond is, en waaraan hij op dat oogenblik niet kon voldoen. Sedert heeft hij ter voldoening zijner vordering meubelen in betaling bekomen.

De vragen van den procureur-generaal of de beschuldigde hem (getuige) gevraagd heeft een bankbiljet van *f* 1000 te wisselen, en van den advocaat Sifflé of de beschuldigde ook heeft gesproken van een biljet van tienhonderd in plaats van vierhonderd gulden, worden door getuige ontkennend beantwoord.

De heer Salomon Enoch van der Sluys, debitant der staatsloterij te Gorinchem, zegt dat het hem onbekend is dat de beschuldigde ooit bij hem in de loterij gespeeld, althans dat hij nimmer een prijs bij hem getrokken heeft. Hij weet ook niet dat dit bij andere kantoren te Gorinchem is geschied.

Op de herinnering van den procureur-generaal en den beschuldigde, dat de beschuldigde aan getuige bepaaldelijk te dezer zake het stilzwijgen heeft opgelegd, volgens zijn beweren, antwoordt getuige bij vernieuwing dat hij ook daarvan niets bewust is.

De heer Johannes Jacobus van Leersum, directeur van het postkantoor te Breda, vroeger te Gorinchem, verklaart dat er tijdens het verblijf van den beschuldigde aan het postkantoor te Gorinchem onder zijne directie, een en andermaal brieven die dit kantoor moesten passeren, zijn vermist; van vermiste brieven voor die plaats bestemd, is hem niets bekend. Hij heeft den beschuldigde *somwijlen wel eens voorschotten op zijne* jaarwedde en emolumenten verstrekt, en ook ten verzoeke zijner crediteuren daarvan weleens gelden ingehouden. In october 1851 is getuige echter van Gorinchem vertrokken.

De beschuldigde ontkent dat de laatstvoorgaande getuige immer van zijne bezoldiging gelden voor zijne crediteuren heeft moeten inhouden.

De heer Cornelis van Boven, lid der firma de Broekert & co., kooplieden in steenkolen en brandstoffen, verklaart dat de beschuldigde hem in october 1854 heeft aangeboden en vertoond een bankbiljet groot *f* 1000, waarvan hij echter nommer noch dagteekening heeft onthouden, ter voldoening van een vordering voor geleverde brandstoffen groot ongeveer *f* 30.

Getuige heeft echter geene gelden op dat oogenblik terug kunnen geven, waarop de beschuldigde zich met zijn biljet verwijderde en getuige naar gissing drie weken later betaling in kontanten erlangde.

Op de vraag van den procureur-generaal of zulks in het begin of het einde der maand october 1854 heeft plaats gehad, verklaart getuige zich dit niet te kunnen herinneren.

De voorzitter vraagt den beschuldigde hoe hij dit niet onbelangrijke punt eerst in de laatste dagen heeft opgegeven, waarop deze antwoordt: dat bij zoo vele antwoorden als hem door den regter-commissaris zijn gevraagd, hem zulks telkens door het hoofd was gegaan.

De voorzitter betoogt in de eerste plaats het onwaarschijnlijke daarvan, doch tevens dat dit hier niets ter zake afdoet. Het vroeger bezit van een bankbiljet van gelijk bedrag, bewijst volstrekt niet dat de beschuldigde vreemd is aan het verduisteren van het door den notaris Woutersen verzondene. Hij wijst er verder op dat het vreemd mag genoemd worden dat beschuldigde het zoo lang (immers volgens zijne opgave van 1849 af) in weerwil van geldgebrek bewaarde bankbiljet juist te Rotterdam moest gaan wisselen en daartoe bij de alhier gevestigde kantoren geene pogingen heeft aangewend.

De beschuldigde antwoordt daarop dat zijne kantoor-uren hem altijd verhinderden het op de uren, waarop de kassierskantoren en de wisselbank alhier geopend zijn, aan te bieden; hij verklaart, dat het te Rotterdam bij den heer Boonenkamp gewisselde bankbiljet hetzelfde is, dat hij in der tijd aan den heer van Boven vertoonde. Hij herhaalt voorts de betuigingen van zijne onschuld, doch verklaart tevens te moeten veronderstellen dat men hem, schuldig of onschuldig, wil veroordeelen, en daartoe alle krachten zamenspant, ook door het oprakelen van zijnen vroegeren levensloop.

De zitting wordt hierop voor een kwartier uurs geschorst.

Na de heropening wordt door den heer substituut-griffier voorlezing gedaan van de door het openbaar ministerie overgelegde stukken, benevens het proces-verbaal, opgemaakt door den hoofd-commissaris van policie te Rotterdam, kort na aan*houding van den beschuldigde*, alsmede eene verklaring door den heer J. W. Bungenberg, hoofdinspecteur der posterijen te 's Gravenhage, afgelegd voor den heer regter-commissaris bij de arrondissements regtbank aldaar. Dit laatste stuk bevestigt het feit, in de acte van beschuldiging voorkomende, dat de beschuldigde zich bij dien hoofdambtenaar reeds vroeger heeft verdedigd met verwijzing op het realiseren zijner borgstelling als postdirecteur te Rozendaal, en tevens dat het bedrag daarvan slechts was *f* 600, nominaal 2½ p. ct. werk. schuld, terwijl met het provenu van door hem verkochte eigendommen op verre na het bedrag van *f* 1000 nog niet wordt bereikt.

Ten slotte gelezen zijnde het schrijven van den beschuldigde uit het huis van arrest te Middelburg, omtrent een door hem gevonden papiertje, behelzende nommer en dagteekening van het door hem bezeten biljet, dat zou zijn no. 365 gedagteekend 28 julij 1849, verklaart de beschuldigde op daartoe aan hem gerigte vraag, bij die opgave te volharden.

Daarop wordt door den procureur-generaal alsnog overgelegd en door *den griffier voorgelezen eene missive van directeuren* der nederlandsche bank te Amsterdam, inhoudende berigt dat door die bank op den 28 julij 1849 geen bankbiljet no. 365 van *f* 1000 is uitgegeven, zoo dat zoodanig bankbiljet niet bestaat ten zij het valsch mogt zijn.

De beschuldigde volhardt toch bij zijne verklaring en zegt

dat het mogelijk is dat het door hem bezetene biljet alsdan valsch is geweest.

De voorzitter betoogt andermaal het onhoudbare van alle stellingen des beschuldigden, en vraagt of hij nog iets tot zijne verontschuldiging heeft bij te brengen.

Deze zegt daarop, reeds alles te hebben gedaan wat in zijne vermogen was, om zijne onschuld te betuigen. Hij houdt zijne onschuld vol, en zegt er niet aan te twijfelen of het geweten des schuldigen zal op diens sterfbed wel ontwaken, doch dan heeft hij reeds onschuldig de straf ondergaan.

De heer Boonenkamp andermaal ondervraagd zijnde, verklaart plegtig dat het vertoonde bankbiljet het zelfde is dat door hem voor den beschuldigde is ingewisseld, en waarvan hij dadelijk nommer en dagteekening noteerde, terwijl hij geen ander in zijn bezit had.

De voorzitter verleent alsnu het woord aan den procureur-generaal.

In den aanvang van zijn krachtig betoog, verklaart de procureur-generaal dat er zijns inziens geen redelijken twijfel kan bestaan of er heeft ten deze ontvreemding plaats gehad van het door den notaris Woutersen per post verzonden bankbiljet, en dat dit misdrijf door niemand anders dan den beschuldigde is gepleegd. Deze zedelijke overtuiging daarvan is echter niet voldoende; de feiten moeten ook wettelijk bewezen zijn, en hij acht zich in staat dat te doen.

Blijkens de eenstemmige verklaring van vijf der onder eede gehoorde getuigen is door den notaris Woutersen op 27 april 1855 verzonden een brief, geadresseerd aan den heer C. Serlé te Dordrecht inhoudende een bankbiljet van ƒ 1000, zijnde no. 356 van 16 mei 1850. Het copijboek van den afzender waarborgt hier tegen elke vergissing. Reeds den 2 mei dezes jaars deed de afzender aangifte aan het postkantoor alhier met naauwkeurige opgave van dat no. en die dagteekening.

Even zeer is gebleken dat de bewuste brief van Domburg naar Middelburg is verzonden, op het postkantoor alhier door den kantoorknecht in ontvang is genomen en dat het reçu of de acte van decharge voor den brievengaarder te Domburg door genoemden Ehrenberg geschreven en van het vereischte stempel voorzien is. Dit laatste vooral acht de procureur-generaal opmerkelijk; ware toch die stempeling door den beschuldigde zelven geschied, dan zou thans zijne verdediging voor de hand liggen in de beweering dat hij zich niet zal schuldig maken aan verduistering van een brief waarvoor hij zelf reçu afgaf.

Voorts is bewezen dat meergenoemde brief niet op het postkantoor te Dordrecht ontvangen is en men alzoo mag besluiten dat de verzending van Middelburg niet is geschied.

Wat het bankbiljet betreft, is het een daadzaak dat de heer Boonenkamp voor den beschuldigde wisselde het meergemelde biljet no. 356, dat kort daarop ten zijnent in beslag genomen is, terwijl hij geen ander in zijn bezit had.

Neemt men daarbij in aanmerking dat de beschuldigde sedert langen tijd achterlijk was in betalingen van allerlei aard, bij anderen geld opnam, onverwacht verlof vraagt om uit de stad te gaan, bij zijne aankomst te Rotterdam schier onmiddelijk naar een verwijderd eind dier gemeente loopt om het biljet te wisselen, herhaaldelijk voorgeeft, haast te hebben om per spoortrein te vertrekken, en in weerwil daarvan zich naar een tegenovergesteld einde van Rotterdam begeeft, dan gelooft hij het plegen van het misdrijf door den beschuldigde als bewezen te mogen aannemen.

Verder ontleedt hij de verklaringen van den beschuldigde. Aanvankelijk heeft deze de identiteit van het ten processe aanwezige bankbiljet noch erkend noch ontkend; bij zijn eerste verhoor voor den regter-commissaris te Middelburg heeft hij verklaard het bedoelde biljet reeds van af het jaar 1849 te hebben bezeten, en op de bemerking dat het eerst in 1850 was uitgegeven, heeft hij de identiteit nog niet betwist, maar gezegd zich dan vergist te zullen hebben, en wederom later het onhoudbare zijner beweringen inziende, is hij plotseling veranderd in zijne opgaven en beweert dat het door hem uitgegeven biljet no. 365 was.

Spreker heeft reeds bij een bezoek in de gevangenis als lid der commissie van administratie den beschuldigde gewezen op het belang, dat er voor hem in gelegen was om zoo mogelijk aan te wijzen van wien hij dit biljet zou hebben ontvangen. Onaangezien het onwaarschijnlijke dat de beschuldigde ƒ 1000 zes jaren lang renteloos zou laten liggen bij lagen stand der effecten, moet dit op zich zelf bevreemding wekken. Daarop heeft de beschuldigde opgegeven dit biljet te hebben ontvangen van zekeren van Alphen, logementhouder te Gorinchem, die reeds vóór jaren overleden is, en later heeft hij weder gesproken van de realisatie van zijnen borgtogt en den verkoop van eigendommen te Roozendaal, welke bedragen hij reeds vroeger te zijner verontschuldiging had genoemd.

Wat nu het overgelegde en volgens opgave van den beschuldigde later door hem gevonden papiertje betreft, het ware eene geringe moeite geweest den concierge van het huis van arrest te ondervragen omtrent de visitatie, waaraan ieder wordt onderworpen bij zijne aankomst, en die te zijnen aanzien met bijzondere naauwkeurigheid heeft plaats gehad, doch er was voldingender bewijs dat dit geheele voorgeven uit de lucht gegrepen is. Immers uit het voorgelezen berigt van directeuren der nederlandsche bank blijkt dat een biljet als het opgegevene niet kan bestaan, ten zij dit valsch mogt zijn.

Volgens opgave van den beschuldigde heeft hij reeds in october 1854 aan den heer van Boven een bankbiljet van ƒ 1000 vertoond, die getuige erkent dat, doch weet zich den juisten tijd even min als het no. of den datum van uitgift te herinneren. De beschuldigde geeft thans voor dat dit vertoonde biljet het zelfde zou zijn dat hij reeds zoo lang bewaarde en bij den heer Boonenkamp heeft ingewisseld.

Die geheele redenering latende voor hetgeen zij is, merkt spreker ter loops aan dat op den 20 october 1854 van Werkendam in een brief per post naar Breskens is verzonden een bankbiljet van ƒ 1000, dat nimmer is te regt gekomen.

In den loop zijner verhooren heeft de beschuldigde getracht het vermoeden ook op andere ambtenaren te werpen, die hem vervingen; ook deze uitvlugt is gebleken nietig te zijn; immers de surnumerair Versluys, die volgens zijne opgave hem zou hebben vervangen, bevond zich destijds buiten 's lands.

Wat zijne laatste opgave van een getrokken prijs uit de loterij betreft, ook deze is gebleken onwaarheid te bevatten.

De getuige Boasson logenstraft de aanbieding van het bankbiljet, die reeds vroeger aan hem zou zijn geschied, terwijl eindelijk de persoon van wien hij nader zegt het bankbiljet ontvangen te hebben reeds vóór lang is overleden.

Alle negatief bewijs is ontegenzeggelijk hoogst moeijelijk, doch de verdediging door den beschuldigde aangebragt is blijkbaar uit de lucht gegrepen. Naar zijne overtuiging acht de procureur-generaal het dan ook wettig bewezen, dat het misdrijf is geschied en dat de beschuldigde er zich aan heeft schuldig gemaakt.

Met het oog op de bepaling van art. 171 wetboek van strafregt, waarvan hij het onnoodig acht voorshands de toepasselijkheid nader te betoogen, concludeert hij, naar aanleiding der artt. 173, 36 en 52 wetboek van strafregt en artt. 207 en 216 wetboek van strafvordering, dat het hof den beschuldigde schuldig verklare aan het misdrijf van verduistering van acten of bescheiden, onder zijne bewaring als ambtenaar der hooge regering gesteld, en dienvolgens veroordeele tot een confinement van [illegible] ten hoogste vijftien jaren in een tuchthuis, benevens in de kosten van het geding, des noods te verhalen bij lijfsdwang, met bevel dat de ontvreemde goederen en alle andere voorwerpen, welke als stukken van overtuiging hebben gediend, aan de regthebbenden zullen worden teruggegeven, terwijl eindelijk dit arrest bij extract zal worden gedrukt en aangeplakt.

Het woord daarop verleend zijnde aan den ambtshalve toegevoegden raadsman des beschuldigden, tracht deze te betoogen dat het niet voldingend is bewezen dat het bedoelde bankbiljet door den notaris Woutersen in zijne brief is gesloten, noch dat het zich nog bevond in den brief toen deze op het postkantoor te Middelburg is in ontvang genomen. Het ontvreemden van een enkelen brief zonder geldswaarde is echter ook op zich zelve strafbaar; hij zal zich daarom bepalen bij een onderzoek

1. of het overtuigend gebleken is dat de beschuldigde als commies der posterijen o. a. onder zijne bewaring heeft gehad den in de acte van beschuldiging genoemden brief, bestemd voor den heer C. Serlé te Dordrecht, en

2. of de beschuldigde dat onder zijne bewaring gestelde stuk heeft verduisterd of weg gemaakt.

Wat het eerste punt betreft, voert de verdediger aan, dat de beschuldigde zich wel op het postkantoor destijds bevond doch de stukken en bescheiden van dat kantoor niet ambtshalve onder zijne bewaring had. Hij beschouwt den directeur van het kantoor zelf als guarant. Daarenboven gaat eene brief door onderscheidene handen; de kantoorknecht verklaart haar op eene tafel gelegd te hebben. Nergens blijkt dat de beschuldigde den meergenoemden brief nog op die tafel heeft gevonden toen hij de brieven moest sorteren; althans die kantoorknecht nam bij het verlaten van het kantoor geen reçu voor de overgifte van al het zich in dat kantoor bevindende.

Voorts beweert spreker dat de eerste commies Muntendam, als belast met het inpakken en verzenden der postpaketten voor de hollandsche post, allereerst behoort te worden aangesproken en afgevraagd hoe het komt, dat die op het kantoor ontvangen brief van Domburg niet is verzonden met het paket naar Dordrecht. Te regt zou die heer intusschen antwoorden dat hij verzonden had al wat er aanwezig was, en als beëedigd ambtenaar met die verklaring genoegen moeten worden genomen. Door den heer Ehrenberg kan die brief wel op de vlaamsche post zijn gedaan; hij kan ook in het paket voor Rotterdam zijn geraakt; de vele abuizen die bij de posterijen gebeuren, en kunnen plaats hebben, maken deze denkbeelden ligt mogelijk.

Daarenboven is het — zonder eenige gevolgtrekking ten deze — eene gemakkelijke uitvlugt, op te geven [illegible] diteur dat men een bankbiljet per post heeft verzonden, zonder dat zulks werkelijk geschiedt.

Verder moet er bewezen zijn dat de beschuldigde dezen brief heeft ontvreemd. Hoe zou daarvoor juist zijne keuze zijn gevallen op dien brief? En verder: bestaat er ook geen mogelijkheid dat de afzender en de geadresseerde zoo wel als de getuige Boonenkamp dwalen of met elkander zamen kunnen spannen?

De identiteit van het bankbiljet, door den kassier der wisselbank aan den notaris Woutersen gegeven, is onbewezen. De heer Woutersen heeft ook geene melding gemaakt van het stempel der firma Godderis, dat zich op dit biljet bevond. Wat de veroordeeling betreft, vroeger aan den beschuldigde in zijne betrekking ten deel gevallen, ontleedt spreker het voorval te Rozendaal en wijst er op dat hij slechts om de letter der wet te volgen destijds is veroordeeld, doch dan ook gratie erlangde van de straf zoodra hij daarom aan de hooge regering verzocht.

Aangaande de fondsen die in handen van den beschuldigde waren, levert hij een uitvoerig en specifiek betoog, waaruit blijkt dat het zuiver provenu voor zijn aandeel van verkochte eigendommen, borgtogt en erfenis bedroeg ƒ 1,895.

Aangaande het in der tijd van den logementhouder van Alphen te Gorinchem ontvangen bankbiljet van ƒ 1000, levert spreker even zeer een verhaal, waaruit blijkt dat zulks door den beschuldigde werkelijk van dien heer is ontvangen, tijdens belgische paardenkoopers in september 1851 aldaar hunnen intrek genomen hadden.

Tot de hoofdzaak terugkeerende, vraagt de verdediger waar het wettelijk bewijs is, dat het ten processe aanwezig bankbiljet het zelfde is als dat hetwelk door notaris Woutersen is afgezonden? Hij wijst er op dat de beschuldigde steeds heeft volgehouden zijn bankbiljet lang als een schat bewaard te hebben, waarvan het bezit zelfs aan zijne huisgenooten onbekend was, en ofschoon het opgegeven no. 365 niet door de nederlandsche bank is uitgegeven, bestaat er mogelijkheid dat dit biljet valsch is geweest.

De verdediger concludeert alzoo dat noch voor de misdaad zelve noch voor het bedrijven daarvan door den beschuldigde het wettelijk bewijs bestaat, en dien ten gevolge dat het hof den beschuldigde te dezer zake vrijspreke.

De beschuldigde wordt daarop zelf nog in de gelegenheid gesteld iets tot zijne verdediging aan te voeren, waarvan hij echter geen gebruik maakt.

De debatten worden daarop gesloten en de uitspraak door het hof bepaald op aanstaanden dingsdag 27 dezer, des voormiddags ten 10 ure.

Aanstaanden woensdag namiddag ten één ure zal alhier eene openbare zitting van den gemeenteraad worden gehouden, waarin zijn aan de orde gesteld de navolgende onderwerpen:

Missive gedeputeerde staten goedkeuring raadsbesluiten.

Provinciaal blad no. 100, maximum van ondersteund.

Commissie bestuur leenbank, begrooting 1856.

Missive burgerlijk armbestuur, personeel.

Missive curatoren gymnasium, bezwaren betrekkelijk die inrigting.

Rekwest de Broekert & co., uitgifte stads grond in erfpacht.

Staat restitutie belasting fourage 1855.

Voorstel schoonhouden wandelplaatsen, en schoonhouden straten, pleinen enz.

Overlegging concept-voorwaarden verpachting grasettingen.

Overlegging concept-verordeningen beambten bij de fabrikage.

Mededeeling voorzitter, bellingbrug.

Idem dagvaarding Loon voor werk.

Bij resumtie suppletoire kohieren plaatselijke belastingen.

Bij resumtie verbouwing lokalen ziekenhuis.

Zoo wel hier als te Vlissingen circuleren onder de ingezetenen adressen van adhesie aan het voorstel van den heer Rochussen, in de tweede kamer der Staten-generaal gedaan, tot het instellen eener enquête nopens het misbruik en gebruik van sterken drank.

Men schrijft ons uit Goes van den 24 dezer:

„Heden werd alhier gehouden de gewone jaarlijksche algemeene vergadering van vennooten der maatschappij van verbeterde meekrapbereiding in Zeeland, gevestigd te Goes.

„21 vennooten, 122 aandeelen vertegenwoordigende, waren aanwezig, uitbrengende 62 stemmen. Door bestuurders werd verslag en rekening gedaan over het afgeloopen dienstjaar (1 augustus 1854 tot 31 julij 1855), welke door de vergadering werd goedgekeurd. De aftredende commissaris, de heer C. Pilaar, werd herkozen, en eene commissie benoemd van vijf leden, met een gelijk getal plaatsvervangers, tot opneming der rekening van het volgend jaar.

Ten slotte mogten vennooten van den voorzitter vernemen, dat sedert 1 augustus ll. de fabriek in volle werking was gebragt, en de vooruitzigten aanvankelijk bemoedigend waren, zoo dat de toekomst dezer voor deze gemeente belangrijke onderneming, in de tegenwoordige omstandigheden, als bevredigend te beschouwen is.

De zaak van de administratie tegen den zoutzieder O. Verhagen, te Goes, als appellant van een vonnis der arrondissements regtbank, aldaar, waarvan de verdere behandeling voor het provinciaal geregtshof in Zeeland was bepaald op heden, is uitgesteld tot aanstaanden maandag 3 december.

Het Nieuws- en advertentieblad van Zeeuwsch-Vlaanderen meldt, dat bij het belgische gouvernement eerstdaags eene aanvraag zal gedaan worden om vergunning tot het leggen van eenen ijzeren spoorweg van Dendermonde naar St. Nikolaas.

Z. K. H. prins Frederik is den 22 dezer des avonds ten 10 ure, in goeden welstand van Berlijn in de residentie teruggekeerd.

Men leest in De constitutioneel: De benoeming van den heer mr. P. Mijer tot minister van kolonien zal voorzeker ieder die 's mans loopbaan eenigzins gevolgd heeft, genoegen doen. In zijne hooge regterlijke betrekkingen en als raad van Indie legde hij veel kennis van zaken en grooten ijver aan den dag. Hij was gedurende verscheidene jaren voorzitter van het opper-geregtshof in Nederlandsch Indie en nam een werkzaam deel aan de vervaardiging en het in werking brengen van de nieuwe wetgeving aldaar. Hij heeft zich door velerlei merkwaardigen arbeid van wetenschappelijken aard, met name op het gebied van geschiedenis en staatsregt doen kennen. Zoo kent men zijne gewigtige verhandeling over de kodificatie van Neerlandsch Indie, zijne verzameling van regerings-reglementen enz. aldaar, zijne beschrijvingen van de eerste gouverneurs generaal van Neerlandsch Indie, vooral uit een wetgevend oogpunt en waartoe, gelijk voor andere zijner werken, hij met zorg gebruik maakte van de archieven van Batavia, zoo rijk aan bouwstoffen van verschillenden aard, getuigende van den geest die bij de grondlegging en ontwikkeling van Neerlands magt in de Indien voorzat.

Benoemingen en besluiten.

Bij koninklijk besluit van 21 dezer is, wegens ligchaamsgebreken, aan P. Scheerrens, of Scheerens, brievenbesteller aan het postkantoor te Oostburg, pensioen verleend, ten bedrage van ƒ 31,—.

— Men verneemt dat de heer J. Weteling, chirurgijn-majoor bij het instructie-bataillon te Kampen, benoemd is tot ridder der orde van den Nederlandsche Leeuw.

Marine en Leger.

† De etat-major van Zr. Ms. oorlogskorvet met stoomvermogen Medusa, waarvan het vertrek naar Oost-Indie op gisteren was bepaald, is als volgt: de kapitein luitenant ter zee C. J. Berghuis, kommandant; luitenants ter zee 1ste klasse J. van Maurik, 1ste officier, en H. D. Slegt; luitenants ter zee 2de klasse A. van Kerkwijk en jhr. F. L. Brantsen; adelborsten 1ste klasse C. J. E. Brutel de la Riviere, H. D. Guijot, W. Steffens, jhr. A. F. Meijer en A. F. van Suchtelen; officieren van gezondheid, 2de klasse C. F. W. Juzi, en der 3de klasse J. F. P. Ermerins; officier van administratie 2de klasse M. J. Carlier; scheepsklerken G. C. van der Hart en J. Breekman.

— † De etat-major van Zr. Ms. fregat de Ruyter en van Zr. Ms. instructie-brik de Zeehond, beide ter reede van Texel liggende en gereed om naar de Middellandsche zee te vertrekken, is als volgt:

Van het fregat de Ruyter: de kapitein ter zee C. F. Stavenisse de Brauw, kommandant; kapt.-luitenant ter zee N. A. van Nes, 1ste officier; luit. ter zee 1ste kl. jhr. J. H. van Capellen en P. Toutenhoofd; luitenants ter zee 2de kl. N. C. Sieburgh, C. A. B. D. Rijk, J. H. P. E. Kniphorst, A. Dronkers en jhr. H. A. Ridder van Rappard; officieren van gezondheid 1ste kl. F. G. L. Salbach, 2de kl. J. A. C. von Königslow, 3de kl. J. P. A. van der Steen; officier van administratie 1ste kl. J. Opmeer; kapitein der mariniers D. Vreedenberg, luitenant K. H. Koentze; adelborsten 1ste kl. P. J. van Druynen, C. A. C. van Kervel, D. E. G. Wolterbeek Muller, J. H. Haakman, J. van Assen, A. Snoeck, jhr. G. A. Tindal, jhr. R. Tindal, L. C. Holtzapfel, P. E. Tegelberg, H. E. Eyssel, E. B. Bonn; adjunct administrateur G. H. Verboon; scheeps-klerken P. F. van Wage en L. Canneman.

Van de brik de Zeehond: de kapitein luit. ter zee M. C. van Vreeland, kommandant; luitenant ter zee 1ste kl. J. M. de Jongh, 1ste officier; luitenants ter zee 2de kl. B. D. van Troijen, C. T. Hackstroh, A. Rietveld; officier van gezondheid 2de kl. J. G. Slieker; officier van administratie 3de kl. J. H. Ferguson.

— Aan de Amsterdamsche courant worden uit 's Hage aangaande de te verwachten wet op de militie, de volgende bijzonderheden medegedeeld:

De dienstpligtige leeftijd, welke door velen voor onzen landaard als te jong beschouwd wordt, zou bij de nieuwe wet een jaar later gesteld worden volgens art. 181 der grondwet. Voorts zou er eene zee-militie worden ingevoerd, waartoe zeevarenden, schippers en visscherlieden zullen genomen worden, onder eenen verkorten diensttijd van slechts vier jaren (die nu op vijf jaren is bepaald); vermindering van vrijstellingen, onder anderen die aan de buitenlandsche zeevarenden, bij de thans vigerende wet verleend; afschaffing van het dus genaamd buitengewoon contingent. Voorts zou nog het nieuw wets-ontwerp bepalen, het gewoon contingent om te slaan, in stede van gelijk thans over de bevolking, over het getal ingeschrevenen van ieder jaar enz.

Uit het bovenstaande zal genoegzaam blijken, immers wanneer deze informatien juist zijn, dat in het nieuwe project zeer belangrijke veranderingen worden voorgedragen.

Verschillende berigten.

Bij het departement van binnenlandsche zaken is ontvangen van den minister van marine eene som van ƒ 848,46½, zijnde het bedrag van den gedanen afstand door officieren en minderen, dienende of gediend hebbende aan boord van Zr. Ms. korvet Pallas en brik de Lynx, beiden in West-Indien, ten behoeve der noodlijdenden door den jongsten watersnood hier te lande.

— In de laatste zitting der november-vergadering van de provinciale staten van Groningen is het adres aan Z. M. den koning, tot opheffing van Groningen als vesting van Nederland met eenparige stemmen aangenomen.

— Men verneemt dat niet zoo als door sommige bladen gemeld is, de zaak van jhr. M. Salvador en S. Fougers den 4 december op het beroep in cassatie voor den hoogen raad zal behandeld worden, maar dat dien dag voor de regtbank te Amsterdam zal dienen, de zaak van jhr. M. Salvador, betreffende het in een openbaar dagblad honen der regtbank te Haarlem.

Burgerlijke stand.

Vlissingen, van 17 tot 24 november.

Gehuwd: K. F. Kokelaar, jm. 21 j. en C. Bouwens, jd. 24 j.

Bevallen: E. I. Delvoije, geb. van Leeuwen, d.; A. C. D. Jong, geb. Lefebvre, z.

Overleden: D. C. Schout Velthuys, jd. 35 j.

Goes, van 17 tot 24 november.

Bevallen: A. Monhemius geb. v. d. Bel, tweel. z. en d. M. v. d. Guis geb. Cuduy, d. C. W. Moelker geb. Boutens, d. J. M. Korff geb. Franken, z.

Overleden: S. D. den Hollander wed. F. van Hoeff, 76 j. P. L. van Pottelberghe man van A. v. d. Broek, 54 j. H. van Wissen, jd. 29 j. M. W. Hak, jd. 7 j. C. Kuzee, m. 66 j. C. L. Franken, jd. 47 j. P. Visser, 20 m.

Zierikzee, van 17 tot 24 november.

Bevallen: M. S. de Crane geb. jonkvr. van Vrijberghe, d. T. ten Haaf geb. Timmerman, z. E. Aleman geb. Gans, z.

Overleden: R. C. Cau, z. 2 m. J. Verbrugge, m. 70 j. J. Kouters, m. 54 j. M. de Roo, vr. 85 j. W. Lodewijk, jd. 9 m. J. Verseput man van J. de Vister, 80 j. J. Weda, vr. 67 j. M. Krijger weduwe van C. de Man, 72 j. J. C. Tabbernee, vr. 69 j.

Meteorologische waarnemingen,

gedaan op 's Rijks werf te Vlissingen, des middags ten 12 ure.

November 1855.

Datum.	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Barometer bij 0°.	Thermometer C.	Betrekkelijke vochtigheid.	Spanning der damp.	Regen.	Laagste temperat. en verschil met de hoogste.		Aanmerkingen.
18	NO t O.	4	768.0	6.0	0.96	7.08	0.0	5.5	+1.0	dik van mist.
19	NO t O.	5	765.0	4.0	0.92	6.02	0.0	3.0	+3.0	betrokken.
20	O N O.	4	761.1	2.6	0.84	5.01	0.0	+0.8	+3.2	helder.
21	Z. O.	3	761.5	4.4	0.91	6.03	0.0	-0.1	+3.3	betrokken.
22	Z Z O.	4	760.9	7.2	0.87	6.39	0.0	+4.4	+2.8	bewolkt.
23	Z t O.	3	758.9	6.6	0.86	6.42	0.0	4.7	+2.5	ligt bewolkt.
24	NO t O.	4	758.4	4.3	0.92	6.14	0.5	3.8	+2.8	betrokken.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer. — Zitting van 22 november.

In deze zitting is ingekomen een wetsontwerp tot verklaring van algemeen nut van den aanleg van den weg van Uden over Zeeland en Reek naar Overlangel, in de provincie Noordbrabant.

De algemeene beraadslagingen over hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1856 (departement van binnenlandsche zaken) zijn heden voortgezet en geëindigd, nadat door de heeren Mackay, van Goltstein, van Akerlaken, de Kempenaer, Thorbecke, van Nispen van Sevenaer, van Lennep, Schimmelpenninck van der Oije en den minister van binnenlandsche zaken het woord was gevoerd.

De artt. 1 tot en met 49, behoorende tot afdeeling I (kosten van het departement) en afdeeling II (kosten van het bestuur der provincie), werden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Nadat de heeren van Akerlaken, Schimmelpenninck van der Oije en Mackay over de ontwerpen betrekkelijk de IIIde afdeeling (nationale militie en schutterijen) eenige beschouwingen hadden voorgedragen, die door den minister van binnenlandsche zaken beantwoord zijn, werden de artikelen 50 en 51 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De IVde afdeeling (medische policie) gaf aan de heeren Westerhoff, van Deinse, van Hoëvell en Schimmelpenninck van der Oije aanleiding de regeling van dit onderwerp ter sprake te brengen.

De minister wijst op het moeijelijke van het onderwerp der medische policie en op het groot verschil van gevoelen daaromtrent. De regering heeft zich dan ook op dit punt gehouden aan het werk der staatscommissie. Hij refereert zich voorts aan de memorie van beantwoording en voegt er de verzekering bij dat nog in deze zitting de aanbieding dier wetten zal plaats hebben.

De heeren van Bosse en de Poorter behandelden de „subsidien aan de provinciale commissien van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt," in artikel 52 vermeld. Na de beantwoording door den minister van binnenlandsche zaken, werd dit artikel en de artikelen 53 tot en met 56 zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De kamer heeft achtereenvolgens goedgekeurd de conclusien der rapporten van de commissien tot onderzoek der overeenkomsten met Frankrijk en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika betrekkelijk de consulaire agenten, strekkende tot verzending dier rapporten bij afschrift aan den minister van buitenlandsche zaken.

De commissie heeft aan het einde der zitting omtrent een aantal adressen rapporten uitgebragt.

In deze zitting zijn ingekomen twee koninklijke besluiten betreffende: 1. het eervol ontslag van den heer Cls. F. Pahud, als minister van kolonien, met dankbetuiging voor de vele goede en belangrijke diensten in die betrekking bewezen; 2. de benoeming van mr. P. Mijer, lid van den raad van Nederlandsch Indië, tot minister van kolonien; beide met ingang van den 1 januarij 1856.

Zitting van 23 november.

In deze zitting zijn de beraadslagingen over hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1856 (Departement van binnenlandsche zaken) voortgezet.

De 5de afdeeling (Verdere uitgaven betrekkelijk het binnenlandsch bestuur) leverde bij de behandeling van art. 63: „Onderstand aan gemeenten die buiten staat zijn in alle of sommige kosten harer huishouding behoorlijk te voorzien," den heer van Bosse stof tot het vragen van eenige inlichtingen, die door den minister van binnenlandsche zaken gegeven werden. De artt. 57 tot en met 63 werden zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Aan de algemeene beraadslagingen over de 6de afdeeling (Waterstaat en publieke werken) namen deel de heeren Westerhoff, Hoffman, Thorbecke, Wintgens, van Goltstein, Mackay, Dirks, Hoynck van Papendrecht, Elout van Soeterwoude, van Nispen van Sevenaer, van der Linden, Strens en de minister van binnenlandsche zaken.

De artt. 64 tot en met 69 werden zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Bij de behandeling van art. 70: „Verbetering der rivieren en onderhoud en herstelling van de rivierwerken ƒ 821,230,—", is de zaak van den bouw van sluizen te Dalen besproken door de heeren van Nispen van Sevenaer, Storm van 's Gravesande, Thorbecke, van Bosse, Ter Bruggen Hugenholtz, Rochussen en de Poorter, welke laatste voorstelde het uitgetrokken cijfer met ƒ 100,000 te verminderen, welke wijziging met 48 tegen 14 stemmen aangenomen werd.

Tegen de heeren van Reede van Oudtshoorn, van Rappard, Baud, van Franck, Hoffman, Bosscha, Sloet tot Oldhuis, Taets van Amerongen, van Lijnden, Delprat, de Kempenaer, Storm van 's Gravesande, Stolte en de voorzitter. De artt. 71 en 72 werden zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De commissie van rapporteurs voor het wetsontwerp houdende bepalingen omtrent den tijdelijken opslag van meel in entrepôt en andere bergplaatsen, heeft haar eindverslag ter tafel gebragt. Over deze voordragt van wet zullen de beraadslagingen gehouden worden op aanstaanden woensdag, na afloop van de op dien dag te verrigten werkzaamheden.

Zitting van 24 november.

In deze zitting is ingekomen een wets-ontwerp tot wijziging der wet van 5 maart 1852 (staatsblad no. 15), houdende bepalingen tot regeling der zaken van de voormalige wees- en momboir-kamers.

De commissien van rapporteurs voor de wets-ontwerpen tot inkoop en amortisatie van nationale schuld en tot regeling van het fonds voortspruitende uit koopprijzen van domeinen voor het dienstjaar 1854 hebben daaromtrent hare eindverslagen uitgebragt.

(Zie verder het Bijvoegsel).

BIJVOEGSEL VAN DE MIDDELBURGSCHE COURANT

Dingsdag 27 November 1855.

Vervolg van het verslag der staten-generaal.

Zitting van 24 november.

De beraadslagingen over die voordragten zullen achtervolgens gehouden worden op aanstaanden woensdag, na afloop der alsdan aan de orde gestelde werkzaamheden, of den volgenden dag.

De beraadslagingen zijn voortgezet over het Vde hoofdstuk der staatsbegrooting voor 1856 (Binnenlandsche zaken). De heer van Akerlaken heeft, naar aanleiding van art. 73, gewaagd van het onderhoud, de herstelling en verbetering van sommige wegen en bruggen en de daarbij behoorende werken; de heer Bots spak bij art. 74: „verbetering, onderhoud en herstelling van kanalen en vaarten en daartoe betrekkelijke werken," over de Zuid-Willemsvaart in Noordbrabant. Na de beantwoording door den minister van binnenlandsche zaken, werden die artikelen zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Aan de langdurige beraadslaging over art. 79: subsidien aan besturen, maatschappijen en instellingen als bijdragen tot de bekostiging van werken ƒ321,310,33" namen deel de heeren van Akerlaken, van Eck, van Nispen van Sevenaer, van Lynden, van Bosse, van Heiden Reinestein, Storm van 's Gravesande, Westerhoff, Strens, Schimmelpenninck van der Oije, van Goltstein, ter Bruggen Hugenholtz, van Rappard, Reinders en de minister van binnenlandsche zaken. Daarop werden onderscheidene wijzigingen voorgedragen: de heer van Akerlaken stelde voor de som met ƒ40,000 te verminderen en alzoo terug te brengen op ƒ281,310,33.

De heer van Bosse droeg twee voorstellen voor: 1. dat de som van ƒ30,000, onder litt. s op den toelichtenden staat uitgetrokken voor nieuw te verleenen subsidien en bijdragen niet worde verleend en art. 79 alzoo met ƒ30,000 verminderd; 2. dat de kosten op den toelichtenden staat sub litt. z uitgetrokken als bijdrage in de onderhoudskosten der wegen, ten laste der zes noordhollandsche steden, ten beloope van ƒ10,000, niet worden goedgekeurd en daartoe met dit bedrag art. 79 verminderd.

De heer van Goltstein wilde het art. in twee deelen doen splitsen: 1. art. 79a: „subsidien aan besturen, maatschappijen en instellingen, als bijdragen tot de bekostiging van werken ƒ291,310,33", en art. 79b: „nieuw te verleenen subsidien en bijdragen ƒ20,000."

De heer van Bosse verklaarde in den loop der behandeling zijn tweede voorstel in te trekken. De wijzigingen aan de stemming onderworpen, werden achtervolgens verworpen, die van den heer van Akerlaken met 50 tegen 11 stemmen; voor de heeren: van Hoëvell, Thorbecke, van Zuylen van Nyevelt, Jespers, van Akerlaken, Westerhoff, de Brouwer, Anemaet, Storm, van der Linden en van Bosse; die van den heer van Bosse met 56 tegen 5, voor de heeren: Hoynck van Papendrecht, Westerhoff, Anemaet, Storm en van Bosse; die van den heer van Goltstein met 46 tegen 15 stemmen, voor de heeren: Botz, Dullert, Anemaet, Storm, van Foreest, Elout van Soeterwoude, van der Linden, van Bosse, van Goltstein, Thorbecke, van Zuylen van Nyevelt, Jespers, Hoynck van Papendrecht, Westerhof, en Wintgens.

Het art. 79 zelf werd onveranderd met 50 tegen 10 stemmen aangenomen.

Art. 80 der zelfde afdeeling werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De kamer zal aanstaanden maandag de behandeling van de VIIde afdeeling (Onderwijs) aanvangen.

Gemeenteraad van Goes.

Zitting van 22 november.

Afwezig de heeren mr. Saaijmans Vader en Smallegange, met kennisgeving.

De notulen der vorige vergadering zijn gelezen en gearresteerd.

Aan de orde is de benoeming der commissie van toezigt op de armen-apotheek, waartoe door burgemeester en wethouders worden aanbevolen de heeren van den Bosch, Hochart Sr. en L. C. de Peval.

De heer van den Bosch meent, dat de bedoeling is, dat de voorzitter der commissie zal zijn lid van — doch drie leden gekozen zullen worden buiten — den raad.

De voorzitter en de heer van Kerkwijk bestrijden dit en wordt mitsdien overgegaan tot benoeming.

Voor het eerste lid bekomen de heeren van den Bosch 8 en P. Johannissen 1 stem.

Voor het tweede lid de heeren Hochart 5, de Peval 3 en Verschoor 1 stem.

Voor het derde lid de heer de Peval 9, dus al de stemmen, terwijl uit de twee eerstbenoemden tot voorzitter wordt gekozen de heer van den Bosch met 6 stemmen, zijnde er 3 op den heer Hochart uitgebragt, welke beide heeren, ter vergadering tegenwoordig, die benoeming aannemen.

Op voorstel van burgemeester en wethouders besluit de raad even als de drie voorgaande jaren, eene uitdeeling van eetwaren en brandstoffen op den nieuwjaarsdag te doen, ten einde het bedelen op dien dag tegen te gaan.

Van de zijde des raads benoemt de voorzitter tot president van de commissie met de uitdeeling belast, den heer J. A. A. Fransen van de Putte, zullende de commissie wijders bestaan uit een lid van ieder armbestuur in de gemeente en den griffier tot secretaris.

Wordt gelezen het verzoekschrift van den heer A. J. P. Saaijmans Vader, om het terrein, in pacht bij den heer Verhagen en ingerigt tot steenplaats, in erfpacht te erlangen, met nog eenige ellen grond daarbij, om daarop eene fabriek te stichten, terwijl door dien heer nader is verzocht de te naamstelling van hem of zijne firma aan te houden.

Op voorstel van burgemeester en wethouders wordt tegen betaling van ƒ 1 per vierkante roede, nader op te meten, dit verzoek zonder discussie ingewilligd. (Buiten stemming bleef de heer Kakebeeke als schoonvader van den adressant).

Bij de vaststelling der gemeente-begrooting besloten zijnde tot aankoop van een huis, verkoop van werkelijke schuld en van opgaande boomen, worden alsnu de daartoe betrekkelijke besluiten voorgelezen en gearresteerd.

Door burgemeester en wethouders worden aangeboden, om aan de leden van den raad rondgezonden te worden, de volgende ontwerpen:

a. reglement voor het burgerlijk armbestuur;
b. instructie voor den secretaris-penningmeester;
c. verordening op het manhuis;
d. instructie voor den concierge, en
e. verordening op de armenschool.

Na het opmaken der punten van beschrijving is nog ingekomen: verzoek van den heer Davidson, om afschrijving van 4 maanden hoofdelijken omslag voor 1854, hetgeen zonder discussie wordt toegestaan en verzoekschrift van J. Dekker Lz, om grond op erfpacht, tot vergrooting zijner steenplaats, waartegen door heeren gebroeders Harinck bedenkingen worden geopperd, bij eene heden ingekomene missive.

Deze stukken worden op rapport en voorstel, gesteld in handen van burgemeester en wethouders.

De voorzitter deelt mede, dat burgemeester en wethouders het noodig achten

1. den cingel langs de begraafplaats te begrinden, waarvan de kosten zijn geraamd op ƒ 350;

2. bij de leenbank een schuurtje te plaatsen, tot berging van een en ander, geraamd op ƒ 167;

3. dekzerken aan te koopen voor den oostkant der kaai, voor ongeveer 50 strekkende ellen à ƒ 8,50 per el, en

4. de spuiten te plaatsen in het koor der kerk en daarom een bekwaam rasterwerk te laten maken, geraamd op ƒ 159,70,

welke kosten kunnen bestreden worden uit den post voor gewoon onderhoud. Hij vraagt of dit de goedkeuring der leden wegdraagt, waarop door allen toestemmend wordt geantwoord.

Voorts deelt de voorzitter mede, dat bij den heer Swartbedenkingen gerezen zijn tegen de voorgenomen oprigting eener bewaarschool, zoo dat het plan waarop bij de begrooting voor 1855 gerekend was, niet kan worden volvoerd, waarom burgemeester en wethouders zich voorstellen daaromtrent nader een voorstel te doen.

Zijn ingekomen en worden overgelegd:

a. missive van heeren gedeputeerde staten van 13 november laatstl. met afschrift van het koninklijk besluit houdende goedkeuring van afschaffing der belasting op het gemaal;

b. gelijke missive, houdende goedkeuring van de ter vorige vergadering besloten uitgifte van grond op erfpacht aan den heer van Renterghem;

c. extract uit de notulen van den gemeenteraad van Kattendijke c. a., houdende goedkeuring der begrooting van de kamer van koophandel, doch verzoekende in het vervolg afschrift der memorie van toelichting te ontvangen; en

d. de staatsbladen 124 en 129.

Daarna wordt de vergadering gesloten.

Buitenlandsche Tijdingen.

Engeland.

Londen 24 november. The times en The morning post behelzen lijnregt strijdige berigten ten opzigte van Zweden. Eerstgenoemd blad verzekert namelijk, dat de generaal Canrobert te Stockholm eene militaire overeenkomst geteekend heeft, volgens welke Zweden aan de geallieerde legers en vloten een contingent in troepen en kanonneersloepen leveren zal. De door Zweden aan zijne toetreding tot het westersch verbond gehechte voorwaarde zou daarin bestaan, dat de provincie Finland aan dat rijk hergeven worde. Het engelsch-fransch-zweedsch leger zou met dit doel in het aanstaande voorjaar het tooneel der vijandelijkheden naar Koerland overbrengen. Daarentegen verklaart The morning post, dat het gerucht wegens het sluiten van een alliantieverdrag met Zweden en van eene op handen zijnde oorlogsverklaring dier mogendheid aan Rusland van allen grond ontbloot is. Gedurende zijn verblijf te Stockholm zou de generaal Canrobert zich, zegt The morning post, bij het nagaan der militaire en maritieme hulpbronnen van Zweden bepaald hebben.

— The press deelt mede, dat het parlement den 18 januarij bijeen zal komen. The morningpost verklaart dat dit niet zoo is, en dat dit eerst plaats zal vinden op het gewone tijdstip, op het einde van januarij of in het begin van februarij.

The press bevestigt het berigt dat Rusland vredes-voorstellen heeft gedaan. Keizer Napoleon moet deze aan lord Palmerston hebben doen toekomen, met bijvoeging dat hij ze voldoende acht en de bedoelingen van Rusland voor opregt houdt. Een groot gedeelte van het engelsche kabinet verzet zich hiertegen, zoodat men aan eene weigering gelooft.

The press en The morning-advertiser logenstraffen mede het berigt eener zweedsche alliantie.

Ook ontkent eerstgenoemd blad nog, dat koning Leopold er in heeft toegestemd als bemiddelaar op te treden. Er zullen geene onderhandelingen plaats hebben, dan te Londen of te Parijs.

— In Southwark, eene aanhoorigheid der stad Londen, is de admiraal Napier tot lid van het lagerhuis verkozen, tegen den wensch van het ministerie, aan hetwelk hij, hoewel een voorstander van de voortzetting des oorlogs, niet welgevallig schijnt te zijn wegens zijne ultraliberale denkbeelden en zijne geneigdheid om de bijzonderheden van het bestuur der krijgszaken voor het publiek te brengen en te bedillen.

— Men weet dat de bekende directeur van policie te Napels, de heer Mazza, ter voldoening aan de eischen van den britschen gezant, van die betrekking ontzet is, maar dat de koning hem terstond daarop onder behoud van rang en jaarwedde met eene andere aanzienlijke ambts-betrekking bekleed heeft.

Evenwel acht het engelsche gouvernement, gelijk The morning post mededeelt, zijne grieven hersteld door de verklaring der napelsche regering, dat de heer Mazza niet langer eenig deel aan het bestuur der policie heeft.

— Sedert eenige dagen heffen de protestantsche dagbladen in ons rijk kreten van verontwaardiging aan over eene heiligschennis die in Ierland door roomsche geestelijken onlangs zou bedreven zijn. Te Kingstown, eene veel bezochte uitspanningsplaats voor de groote wereld, nabij Dublin gelegen, zou onder leiding van zendeling-predikers van de orde der redemptoristen met staatsie een aantal bijbels verbrand zijn, in de kapel alwaar die reizende predikers eene oefening gehouden hadden.

Dit feit en de hatelijke omstandigheden, waaronder het zou voorgevallen zijn, bragten de ijverige protestanten in groote beweging: te Dublin werd een half verbrande bijbel vertoond, die in de kapel te Kingstown uit het vuur zou gered zijn, en er werd een adres ter onderteekening rondgezonden, waarin de hooge regering opgeroepen werd om zulke aanrandingen der staatskerk te straffen en voor het vervolg voor te komen.

In The times en andere liberale bladen werd het betreurd dat juist het tegenwoordige tijdsgewricht, waarop de eendragtige zamenwerking der gansche natie tot den oorlog vereischt wordt, uitgekozen werd om den alouden secte-haat weder aan te wakkeren.

Daarentegen werd door een iersch dagblad, hetwelk een orgaan der roomsche geestelijkheid is, verklaard dat het auto-da-fé te Kingstown alleen aangelegd was tot verdelging van anti-katholijke traktaatjes en twistschriften; dat er uitdrukkelijk bevel door de eerwaarde paters was gegeven om de bijbels

te sparen, en dat indien er indedaad bijbels verbrand waren, dit bij misvatting moet geschied zijn. Een ander iersch dagblad behelst eene verklaring van een der bedoelde zendeling-predikers, van dezen inhoud: „Ik heb geen bevel of toestemming gegeven tot het verbranden van bijbels maar alleen van onzedelijke boeken. De protestantsche bijbels, die ik in den loop mijner zendelingsreize ontvangen heb, zijn nog in mijn bezit. Zoo er een bijbel of gedeelte daarvan verbrand is, moet het bij misvatting geschied zijn."

Hiermede scheen de zaak als afgedaan te kunnen worden beschouwd, doch thans blijkt uit een artikel in The globe, dat het gouvernement zich dezelve aantrekt en er eene staatszaak van maakt.

Rusland.

Sint-Petersburg 22 november. Ten einde meer eenheid in de krijgsoperatien te brengen, is bij beschikking des ministers van oorlog het beheer over de scheepsmagt te Nicolajeff opgedragen aan den generaal Luders, die echter onder het opperbevel zal blijven van vorst Gortschakoff.

— Volgens geruchten is bij de regering het plan tot eene algemeene volkswapening in overweging, dat onder de benaming van „derde oproeping," in geval de omstandigheden het vereischen, ten uitvoer gelegd zal worden.

— Ten aanzien van den stand van zaken in de Krim, wordt thans van de *zijden der onzen gemeld, dat de krijgsmagt van den* generaal Gortschakoff, welke tot september heeft bestaan uit dertien divisien infanterie, de troepen der marine en eene talrijke ruiterij, benevens een deel landmilitie, in den loop van die maand nog belangrijke versterking heeft erlangd, en wel van het korps grenadiers en van de militie van drie gouvernementen. Het gevolg daarvan is, dat de genoemde bevelhebber, zonder zijne strijdkrachten op de hoogten van Inkerman, bezijden Sebastopol, te zeer te verzwakken, al dadelijk eene zeer aanzienlijke krijgsmagt tusschen Simferopol en Perekop zou kunnen vereenigen, indien het den bondgenooten ernst mogt zijn om een uitval uit Eupatoria te beproeven. Ook de generaal van Wrangel, welke de bondgenooten die Kertsch bezet hebben, in 't oog houdt, heeft versterking erlangd, ofschoon het niet vermoedelijk is, dat men in den winter iets ernstigs van die zijde zal ondernemen. Volgens die berigten zijn ook de kusten van de Zwarte zee, bewesten Perekop, zeer sterk en inzonderheid met ruiterij bezet.

Griekenland.

De gewone zitting der wetgevende kamers is den 16 dezer door koning Otto geopend. Hij verkondigde in de troonrede 's lands onzijdigheid in den tegenwoordigen oorlog, de bevestiging der goede betrekking met de westersche mogendheden en met de Porte, en de vereffening van een niet belangrijk geschil met de Vereenigde Staten (die vergoeding vorderden en verkregen hebben voor geldelijke schade, aan een noord-amerikaansch burger in vroegere jaren te Athene aangedaan). Verder beloofde Z. M. krachtige maatregelen tot wering der struikrooverij en een nieuw wetboek van burgerlijk regt.

Italie.

Bij een besluit van den 7 dezer heeft de hertog van Modena het burgerlijk huwelijk in zijne staten afgeschaft. De voorafgaande aangifte van het huwelijk bij de burgerlijke overheid vóór de kerkelijke *inzegening*, is voortaan niet meer noodig. Na de inzegening zal de daarvan door den priester afgegeven verklaring aan de burgerlijke overheid vertoond en in hare registers overgeschreven worden, waarna het huwelijk al de burgerlijke regtsgevolgen zal hebben. Wie echter een met 's lands wetten strijdig huwelijk aangaat, zal deswege door den burgerlijken regter tot de wettelijk bepaalde straffen veroordeeld worden.

Duitschland.

Frankfort 23 november. Naar aanleiding van de bezwaren, welke zoowel te Mantz als te Manheim en elders langs den Boven-Rijn tegen eene vaste brug te Keulen geopperd worden, is hier de vraag ontstaan, of deze niet zouden kunnen uit den weg geruimd worden door het aanleggen van een tunnel, waardoor, zelfs met minder kosten, de gemeenschap tusschen de beide oevers, even als te Londen, ten allen tijde zou kunnen onderhouden worden. Door dit middel zou de scheepvaart op den Rijn onbelemmerd blijven, vooral indien dit voorbeeld ook te Coblentz, Mantz en elders werd gevolgd, waar men voornemens is over dien stroom vaste bruggen aan te leggen. Er zullen, naar men verneemt, onverwijld stappen bij de pruissische regering gedaan worden, om deze voor dit plan te winnen.

— H. K. H. prinses Marianne is den 21 te Bonn aangekomen, om H. D. aldaar studerenden zoon prins Albert te bezoeken.

— In Opper-Wallis, alwaar sedert den hevigen schok van 27 october dagelijks aardschuddingen plaats vonden, werd in den nacht van 12 op 13 november andermaal eene zeer sterke aardbeving waargenomen; dit maal had dit verschijnsel een zeer [illegible] karakter; de aarde trilde een uur lang; aan de westerlijke helling van den Unterbächberg geraakte eene groot gedeelte van den wondergrond in beweging en stortte met een donderend geraas in het dal neder; al de bruggen en wegen, drie molens en twee andere gebouwen werden weggerukt, twee huizen gedeeltelijk vernield. Het was een vreeselijk oogenblik, maar gelukkigerwijze bleven de meeste gebouwen overeind, maar de levensmiddelen der ongelukkige inwoners liggen in de kelders onder eene laag slib bedolven en de weiden en velden zijn met *zand en steenen bedekt. Deze treurige toestand wordt daardoor* nog droeviger, dat eene aanzienlijke uitgebreidheid gronds door de aardschokken gescheurd en gespleten is, zoo dat in de aanstaande lente alle hoop om zich aldaar op nieuw te vestigen, verdwenen schijnt.

Frankrijk.

Parijs 24 november. De maarschalk Pélissier meldt, dat door een coup de main het legercorps van Eupatoria den 3 zich meester heeft gemaakt van 270 ossen, 2450 schapen en 50 paarden, bestemd voor de russische approvisionnementen; een en ander werd zonder gevecht des avonds binnen Eupatoria gebragt.

— Met den Indus heeft men te Marseille berigten ontvangen van Konstantinopel van 12 dezer. Op die dagteekening was het, uit de Krim met admiraal Bruat terugkeerende eskader aldaar aangekomen met twee brigades der keizerlijke garde, alsmede artillerie en genie. Nog acht regementen infanterie hadden aanwijzing bekomen om naar Frankrijk terug te keeren.

Volgens tijdingen van het leger in Azie wilde men weten, dat het beleg van Kars was opgeheven en de Russen naar Tiflis teruggetrokken. La presse d'Orient deelt het opbreken van het beleg, onder voorbehoud mede, doch bevestigt dat de russische artillerie aanving te vertrekken.

Omer-pacha was tot op 20 mijlen van Kutaïs genaderd. Selim-pacha had zich aan het hoofd der egyptische kurassiers en *artillerie van Trebizonde naar Kars begeven.*

Uit de Krim vernemt men de aankomst van generaal Vivian te Kertsch. De russische generaal Wrangel scheen met de door *hem ontvangen versterkingen de straat van Jeni-Kalé te be*dreigen. De geallieerden hadden 30,000 man om hem tegenover te stellen, terwijl nog andere troepen verwacht werden. Het kamp te Jeni-Kalé kan 15,000 man opnemen.

De uitvoer van granen uit het ottomanische rijk is thans officieel verboden, terwijl de invoeren er van gedurende drie maanden zijn vrij verklaard.

— De koning van Sardinie is vrijdag alhier aangekomen. Onder het publiek in Piemont wordt het bezoek hetwelk de *koning aan het fransche hof brengt, zeer verschillend beoor*deeld; algemeen wordt het als eene gebeurtenis van politiek gewigt beschouwd, maar aan de driftigste lieden van de beide uiterste partijen daar te lande schijnt het te mishagen; de reactionnairen vreezen, dat het tot bevestiging der liberale staatsinstellingen in Piemont zal strekken; de radicalen en revolutionnairen, dat het aan het regerende vorstenhuis nieuwen luister zal bijzetten.

— Men weet dat in Frankrijk bij eene wet van 26 april jl. *nieuwe bepalingen betrekkelijk de zamenstelling der landmagt* zijn ingevoerd; volgens deze moeten zij die niet persoonlijk aan de verpligting tot de krijgsdienst willen voldoen, eene telken jare van regeringswege te bepalen afkoopsom storten in een fonds hetwelk door het gouvernement gebezigd wordt om het leger bij voorkeur met reeds gediend hebbende vrijwilligers voltallig te houden.

De Moniteur de l'armée berigt thans dat die wet aanvankelijk reeds zeer goed werkt. „Zij heeft (zegt het half-officiele blad) een groot aantal goede en geoefende soldaten, in de volle kracht huns levens, genoopt om onder het vaandel te blijven of weder in dienst te treden. Hun aantal is thans reeds even groot, zoo niet grooter, dan het gemiddelde aantal jongelieden die in een jaar remplaçanten stellen.

„Wanneer eerlang het bedrag der afkoopsom voor de eerste maal door het gouvernement vastgesteld wordt, zal het blijken dat de nieuwe wet niet alleen voor het leger maar ook voor de huisgezinnen gunstig is, want de afkoopsom zal in allen gevalle gesteld worden beneden hetgeen in tijdsomstandigheden als de tegenwoordige voor eenen remplaçant doorgaans betaald werd."

— In een artikel, dat de Moniteur van 21 dezer wijdde aan de bezoeken van prins Napoleon op de tentoonstelling van fraaije kunsten, geeft het blad een algemeen overzigt van de kunstenaars en de werken, die op den catalogus voorkomen. Volgens deze recapitulatie was het aantal kunstenaars 2,176 en dat van de tentoongestelde werken 5000. De schrijver van dit artikel maakt de opmerking, dat dit cijfer niet kan bevreemden, omdat de catalogus van vroegere tentoonstellingen 4000 werken aantoonde. Voorts blijkt, dat na Frankrijk, Engeland de meeste werken op de tentoonstelling heeft gezonden. Daarna komen wat het getal betreft, onderstaande landen in de volgorde: Belgie, Pruissen, Oostenrijk, de Nederlanden, Zwitserland, Beijeren, de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, Zweden en Noorwegen, Sardinie, enz.

Belgie.

Brussel 23 november. Het gouvernement wijdt onverdeelde zorg aan het vraagstuk der volksvoeding. De minister van binnenlandsche zaken heeft 1,500,000 francs aangevraagd voor maatregelen ten behoeve der arbeidende en hulpbehoevende volksklassen; deze som zal, volgens de mededeeling van den minister van binnenlandsche zaken, ook dienen om genootschappen tot onderling hulpbetoon en tot gezamenlijke zorg voor de toekomst aan te moedigen, maar vooral om werk te geven aan de arbeidslieden; deze zouden in den wintertijd deels tot het aanleggen of verbeteren van gemeente- en buurtwegen gebezigd worden, en deels tot werken ter bevordering van reinheid en luchtigheid in steden en groote gemeenten, en alzoo strekkende *tot bevordering der algemeene gezondheid, ook en vooral onder* de lagere volksklassen.

Verder zeide de minister grond te hebben om te hopen dat het eerlang gelukken zou het graan in de distilleerderijen, althans voor een gedeelte, door den beetwortel te vervangen. Sedert eenigen tijd was hij opmerkzaam gemaakt op het feit dat op de graanmarkten op tijd gekocht werd, hetgeen eigenlijk windhandel en zwendelarij uitmaakte en veel bijdroeg om de graanprijzen te doen klimmen; de aandacht van het openbaar ministerie was daarop gevestigd, en de vraag, of er middelen waren om die soort van handel te beletten, was bij de overheden thans in onderzoek.

De minister deelde ook mede, dat hij reeds vele antwoorden ontvangen had op de door hem uitgeschreven prijsvraag, hoe het gebruik van meel in het fabriekwezen te vervangen door stoffen die niet voor de volksvoeding dienen kunnen; en hij geloofde te mogen hopen dat men eerlang op weg zou zijn om tot die verbetering te geraken. Ook hoopte hij dat het gelukken zou, bij de broodbereiding het graan voor een deel door andere stoffen, als maïs, rijst, meel van boonen of van aardappelen te vervangen; tot welk einde te Parijs van wege het fransche gouvernement thans proefnemingen gedaan werden, welke door eenen beambte van onze regering naauwkeurig werden gadegeslagen.

Zeetijdingen.

Den 19 november is te Dartmouth gepasseerd *Stad Zierikzee*, gezagvoerder *D. Ochtman*, van Rotterdam naar *Batavia*, en te Goudstaar, op dien dag, *Elisabeth & Johanna*, gezagvoerder Kamminga, van Zierikzee naar Rangoon.

— *Zondag middag arriveerde* ter reede van Vlissingen als bijlegger, de stoomboot *Prins van Oranje*, gezagvoerder Hoogendijk, van Rotterdam naar Duinkerken bestemd, wegens gebrek aan steenkolen.

— Den 24 dezer is van Vlissingen naar Cork gezeild, met eene lading tarwe, het engelsche schoonerschip *Jane Mc. Donald*, gezagvoerder A. Mc. Donald.

Uitlotingen.

Pruissische Aandeelen. Geldleening 1832.

Drie en twintigste uitloting van de nommers begrepen in de op den 2 julij laatstleden uitgekomen 106 serien.

De volgende 8000 nummers met Th. 190.

(Vervolg).

No.	
151501	5 9 10 21 22 23 27 35 41 45 47 52 54 55 60 62 65 66 74 81 87 88 89 97 99.
153202	9 10 11 15 16 23 27 29 34 46 50 51 52 61 62 63 66 67 68 71 72 74 81 84 88 95 96 97 99 153300.
155602	3 6 10 13 18 19 23 28 29 32 33 35 38 39 41 4 50 52 61 62 67 68 71 76 78 79 87 89.
155801	2 3 5 7 10 13 18 19 21 27 29 32 35 36 37 40 41 50 54 55 59 63 66 70 73 78 80 81 89 90 91 96 97.
156005	6 7 8 9 12 13 25 26 27 28 30 41 44 50 53 59 61 63 66 72 74 78 81 82 85 91 92.
157103	7 8 9 10 16 19 20 22 23 34 37 38 42 46 47 51 60 67 71 76 80 88 90 93 96 97.
160006	7 14 18 19 20 23 26 31 32 33 36 41 46 49 55 57 69 70 78 79 82 85 91
160304	6 9 17 18 23 24 36 38 41 49 51 52 55 56 57 60 61 62 65 66 67 72 73 74 81 86 98 99 160400.
168001	4 7 8 11 14 20 21 23 27 31 32 34 37 42 45 46 49 54 60 63 78 86 87.
168309	13 19 20 22 25 27 36 46 47 53 54 59 66 67 69 73 74 83 93 96 97.
169304	7 8 12 13 14 17 19 20 21 24 25 26 27 29 33 38 44 45 49 51 53 54 56 68 73 75 77 79 80 84 86 88 89 90 92 94 95 96 97.
169903	15 18 26 34 36 48 49 53 55 56 57 68 72 73 74 78 79 81 85 86 88 91 93 95.
171507	10 15 21 23 25 29 33 38 39 45 49 51 56 59 61 78 82 83 89 90 98 171600.
176003	6 9 10 16 21 22 24 25 26 34 38 46 48 51 53 60 63 64 68 70 73 74 77 78 82 84 87 91 92 94 95.
176205	6 7 13 17 19 23 24 27 30 31 32 34 44 46 50 53 54 55 56 57 59 60 67 68 70 71 73 77 92 94 98 99.
178802	6 11 14 15 16 17 18 19 21 24 25 27 31 38 41 43 46 48 49 60 69 76 77 78 80 82 90 91 94 97 178900.

184910 11 18 21 28 29 39 40 43 44 45 47 48 49 55 56 59 63 69 80 82 88 98.
188203 8 11 14 16 18 19 21 28 32 34 37 41 44 45 55 57 59 63 66 70 74 79 82 88 90 95 99.
189301 8 14 16 19 26 28 30 32 35 36 37 43 48 50 52 67 68 69 70 79 97 98 189400.
197403 4 6 8 9 17 29 32 34 37 40 49 54 55 56 68 73 76 78 85 93 96.
200101 2 3 5 8 9 16 19 23 26 27 35 37 39 44 54 56 58 67 68 69 70 73 74 75 76 79 86 88 92 95 96 97.
203504 7 9 10 12 17 22 25 29 30 33 39 41 42 46 50 59 60 61 64 65 66 75 76 78 80 81 83 92 95 99 203600.
204903 4 11 12 18 19 22 23 24 26 37 38 40 46 47 48 58 61 63 70 75 78 79 83 84 89 91 95 96 98 205000.
206605 13 19 27 29 31 33 37 42 48 51 60 63 65 66 67 75 77 83 84 97 99 206700.
211204 7 15 16 17 18 19 20 21 23 25 27 30 32 33 36 46 54 60 61 67 69 80 81 82 92 93 97 98.
211301 2 5 6 8 10 13 14 17 20 28 31 37 41 43 47 51 52 54 67 72 77 92 97 99.
212205 9 11 20 31 36 44 52 54 56 65 66 67 68 74 75 77 80 83 84 86 88 93 95 97.
214204 7 9 12 16 17 21 24 28 30 33 40 48 49 50 53 58 61 62 63 64 69 76 82 86 87 88 97.
220510 11 14 18 23 24 28 32 34 39 41 48 49 56 59 61 64 65 67 69 70 71 72 78 87 91 93 95 98.
222208 9 17 21 24 25 27 29 30 31 33 35 41 52 53 56 59 60 63 68 69 70 76 80 82 83 86 90 91 92 96.
223302 6 11 16 18 19 28 31 32 36 39 41 44 46 51 54 58 60 61 64 87 89.
226603 5 10 14 15 17 30 31 45 49 52 54 58 60 64 65 68 73 79 82 85 88 98 99 226700.
228403 4 10 12 14 16 19 21 22 23 25 30 33 35 44 50 55 59 68 75 79 84 87 93 95 228500.
230101 3 4 11 17 18 19 23 26 38 39 42 45 48 49 51 55 61 67 69 76 80 86 87 89 92 93 94 96 97.
232501 4 5 7 8 11 15 23 24 26 29 34 35 40 48 50 51 52 60 61 64 67 70 76 78 81 87 90 92 96 232600.
233301 7 8 9 10 11 12 15 19 20 23 24 27 28 29 30 37 38 39 42 44 47 48 49 50 55 59 61 69 70 74 83 92 96 99.
236907 11 12 15 20 22 31 36 37 45 48 49 50 57 58 66 74 76 82 83 84 86 89.
241206 7 8 10 11 12 13 14 16 17 18 19 31 37 40 41 43 50 58 59 68 70 71 77 87 90 99 241300.
243002 8 9 15 16 18 19 21 24 26 27 30 32 34 35 38 43 45 48 50 51 55 58 59 63 68 69 70 73 79 81 84 85 92 93.
243708 10 12 14 17 20 26 33 34 44 45 47 48 49 51 57 62 69 75 76 77 78 80 82 84 85 86 87 88 89 96.
244101 2 6 11 12 13 14 18 25 27 28 30 35 36 39 42 44 45 46 51 55 59 64 69 74 76 84 87 89 90 93 94 95 98.
246813 14 17 18 25 29 33 42 44 49 52 53 54 55 56 58 63 65 67 69 72 76 82 84 87 93 94 95 99.
250003 4 5 6 7 13 15 16 17 18 22 25 28 30 32 50 52 55 59 61 63 65 76 77 85 88 95.
251607 9 10 11 12 13 19 28 30 33 37 39 41 44 45 46 47 51 56 70 73 74 77 83 86 89 91 96.
251901 3 6 8 12 13 15 16 22 29 34 41 46 49 54 55 58 60 64 71 81 83 85 90.

De overige in gemelde serien begrepen en niet afzonderlijk opgegeven nommers met Th. 96.

De prijzen worden van af den 15 januarij 1856 betaald.

Handelsberigten.

Meekrapprijzen.

Rotterdam 26 november.

Sedert de vorige week is volstrekt geene verandering op te geven.

Graanmarkten.

Rotterdam 26 november.

Tarwe 20 cent lager, rogge 50 cent hooger. Overigens onveranderd.

Slotprijzen der Effecten ter Beurze van Amsterdam

24 november. (Per telegraaf.)

NB. Het beursberigt van heden was heden avond ten 7 ure nog niet ontvangen.

Nederland.	Werkelijke schuld	2½ pct.	62¼
	dito dito	3 "	[illegible]
	dito dito	4 "	92¼
	Handel Maatschappij	4½ "	129
Rusland.	Oblig. bij Hope & Co.	5 "	101½
	dito dito 1828/1829.	5 "	100¼
	Certific. dito 1840	4 "	74¼
	dito bij Stieglitz	4 "	—
	dito dito 1854	5 "	80⅝
	Certific. van Inschrijving	6 "	56⅜
Spanje.	Oblig. Nieuwe Stukken	1 "	19¼
	Binnenlandsch	3 "	32⅛
Oostenrijk.	Oblig. Metaliek	5 "	62¼
	dito	2½ "	31¼
	dito nieuwe betaalbaar Amst.	5 "	72¼
Belgie.	Certific. bij Rothschild	2½ "	—
Portugal.	Obligatien	3 "	40¼

Beurs van Londen, 24 nov., ten 12 ure. Consols 88¼.

Beurs van Weenen, 23 nov. (Slotprijzen.) Metalliek. 5 pct. 73¼.

Beurs van Parijs, 24 nov. (Slotprijzen.) 4½ pct. compt. — 3 pct. 65,60.

Laatste Nieuwstijdingen.

§ Bij de hervormde gemeente te Wemeldinge is tot predikant beroepen ds. C. D. L. Bähler, predikant te Op- en Neder-Andel.

De kerkeraad te Kloetinge heeft het volgende drietal geformeerd: ds. Gutteling te Oudetonge, H. van Strien te Scherpenisse en A. J. J. Warnsinck te 's Heer Abtskerke.

Mengelwerk.

Dure tijden.

Welk een duren tijd! Dat is de algemeene klagt, en zij wordt waarlijk niet zonder grond geuit, daar de prijzen van schier alle zaken eene *buitengewone hoogte bereikt hebben*. Het is niet onbelangrijk de verschillende oorzaken na te gaan, waaraan de duurte zoo al wordt toegeschreven; doch men leert er ook uit hoe weinig het eigenlijke leven der maatschappij nog bij de meesten bekend is en hoe hunne beschouwingen zich gewoonlijk niet verder uitstrekken dan de grenzen van het land dat zij bewonen, waardoor men wel eens middelen aan de hand geeft die erger dan de kwaal zouden wezen.

Ieder dwaalbegrip, in welken vorm het zich ook voordoet, houdt de ontwikkeling der maatschappij in meer of mindere mate tegen, en vooral ten opzigte der volksvoeding is zulks het geval. Is het uiterst schadelijk zich de toekomst al te donker voor te stellen, het is ook verkeerd zich met een spoedige verbetering te vleijen, wat toch zoo ligt tot teleurstelling aanleiding geeft.

Wanneer wij de oorzaken der tegenwoordige duurte nagaan, komt het ons voor dat zij van tweederlei aard zijn en in tijdelijke en blijvende kunnen onderscheiden worden; tot de eerste rekenen wij den tegenwoordigen oorlog en het tijdperk van overgang dat wij beleven; tot de tweede de goud-aanvoeren uit Australie en Californie en de daardoor verminderde waarde van het geld.

Iedere oorlog heeft steeds den zelfden invloed uitgeoefend; de langzame en geregelde vooruitgang der maatschappij is er door verstoord geworden, groote kapitalen zijn er door aan de voortbrenging onttrokken, en al waren de gevolgen soms in vervolg van tijd heilrijk, het geslacht dat van de worsteling getuige was, plukte er gemeenlijk slechts de wrange vruchten van. Bestaat er al op enkele plaatsen, tijdens een vrij algemeenen strijd, welvaart, dan kan men, voor zoo ver dezelve niet kunstmatig is, zoo als het vertier dat uit het onderhoud van legers en vloten voortvloeit of den bloei die bij v. thans enkele pruissische grenssteden door den handel met Rusland genieten, gerust zeggen dat zulks niet door, maar in weerwil van den oorlog plaats grijpt.

Op dit oogenblik hebben de krijgvoerende mogendheden alleen, veel meer dan een millioen soldaten onder de wapenen, die krijgslieden vorderen, in plaats van aan de voortbrenging mede te werken, den arbeid van duizende menschen, noodig om hunne, uit dit oogpunt onvruchtbare taak te kunnen volbrengen, zoo dat de voordeelen van den strijd voor de maatschappij in het vervolg wel ontzettend belangrijk moeten wezen om tegen een zoo groote schade te kunnen opwegen.

De wissel, dien men om zoo te zeggen, op het nageslacht afgeeft door groote schulden te maken en leeningen te sluiten, geeft door de gemakkelijke kapitaal-belegging aanleiding dat menig groot en goed werk, dat velen arbeid zou hebben verschaft doch waarvan de intrest minder zeker was, onuitgevoerd blijft, en daar in het maatschappelijk leven alles naauw verbonden is, blijft zulks op den prijs der voortbrengselen niet zonder invloed. De gevolgen van den tegenwoordigen oorlog zijn ook vooral nog merkbaar omdat de havens die als stapelplaatsen van den europeschen graanhandel bekend zijn, door de geallieerden worden gesloten, terwijl de aanvoer langs den *Donau* door de Russen wordt verhinderd. Hoewel Algerie, Spanje, Hongarije en vooral Amerika grootendeels in de bestaande behoefte zullen kunnen voorzien, moet men niet vergeten dat, daar in het algemeen zich de aanbouw naar de vraag regelt, in die landen, welke bij een langdurigen krijg ruimschoots het te kort van andere staten zouden kunnen aanvullen, niet aanstonds het evenwigt tusschen vraag en aanbod is hersteld.

Het is gelukkig een hersenschim dat Rusland in staat zoude zijn het overige Europa uit te hongeren, en men kan eene mogendheid ontberen, waarvan de bekrompene handelsbeginselen en de militaire inrigting reeds een zoo verderfelijke invloed op de naburige staten heeft uitgeoefend.

Mogt de vrede geteekend worden, zoo zullen door vermeerderde aanvoeren de graan prijzen en dien ten gevolge de meeste andere zaken waarschijnlijk dalen, doch wij betwijfelen het of zij op den duur wel ooit zullen terugkomen op het standpunt waarop zij vroeger gemiddeld stonden.

Een andere tijdelijke oorzaak der duurte meenen wij te moeten zoeken in het tijdperk van overgang dat wij beleven. Sints eenige jaren toch ziet men meer en meer in dat de vroegere handelsbegrippen die verbod en uitsluiting tot leuze hadden, de welvaart der volken niet duurzaam kunnen bevestigen, en op het voorbeeld van Engeland begint men schier overal de banden los te maken die handel en nijverheid knelden.

De volken zijn echter geene doode ligchamen waarop men straffeloos proeven kan nemen, en als men vele jaren op een verkeerden weg is voortgegaan, is een terugkeer in de eerste oogenblikken altijd pijnlijk; een plotselinge overgang is niet mogelijk daar de schokken als dan nog grooter zouden zijn, en daar de verandering dus langzamerhand dient te geschieden, kan er een tijd zijn waarin de vreemdelingen boven de binnenlandsche verbruikers die door verkeerde belastingwet ten gedrukt zijn, worden bevoordeeld. Het vrije verkeer brengt echter op den duur lage prijzen te weeg en het is een zeer onjuist denkbeeld, dat het opheffen der belasting van zekere artikelen er den prijs niet van zou verminderen; het varkenvleesch dat sommigen als een bewijs van het tegendeel aanvoeren, zou gewis nog duurder zijn indien de belasting met al deszelfs onaangename formaliteiten, waarvan het lastige soms vergeten wordt nog bestond.

Indien echter al de vrede gesloten en het vrije verkeer algemeen werd, zullen zoo als wij opmerkten, de vroegere *prijzen niet terugkeeren ten gevolge van den blijvenden oorzaak* die wij opnoemden, de waarde-vermindering namelijk van het geld.

Er zijn zeker weinig zaken waaromtrent verkeerde begrippen noodlottiger gevolgen hebben te weeg gebragt dan ten opzigte van de edele metalen en van het geld, en de meening dat goud en zilver de eenige rijkdommen uitmaakten, gaf tot een handelstelsel aanleiding dat tallooze rampen over de menschheid heeft uitgestort. Het geld toch is eene koopwaar als ieder andere en vermindert in waarde naar gelang er veel wordt aangevoerd. Als wij van vorige eeuwen lezen dat men voor eenige stuivers een feest kon geven, dat belangrijke werken soms weinig kostten, dat een arbeider die een braspenning daags verdiende zich ruim betaald achtte, is zulks juist geen bewijs van goede tijden, doch het toont aan dat er minder voorraad van het ruilingmiddel dat men geld noemt, voor handen was, en dat men dus meer arbeid of voortbrengselen geven moest om eene bepaalde hoeveelheid edel metaal in den vorm van geld te kunnen verkrijgen.

De hoeveelheid goud in het begin dezer eeuw jaarlijks aangevoerd, bedroeg 24,000 nederlandsche ponden en was in 1848 tot 72,000 nederlandsche ponden geklommen, terwijl men dezelve tegenwoordig op 275 of 300,000 nederlandsche ponden stellen kan, zoo dat er van 1848 in tien jaren waarschijnlijk even veel goud zal aangevoerd zijn, als in de drie honderd zeven en vijftig jaren, sints de ontdekking der amerikaansche mijnen in 1493 verloopen. 1) Hoewel men in ons land waar de zilveren standaard gelukkig is aangenomen, de gevolgen der waarde-vermindering van het goud niet in de zelfde noodlottige mate als in die landen waar de gouden standaard bestaat, zal ondervinden, zullen echter die gevolgen hier wel degelijk merkbaar zijn. Vooral zij, die van bepaalde inkomsten, zoo als bezoldigingen of renten leven, zullen er het meeste door worden gedrukt, daar ten opzigte der dagloonen en andere winsten, het evenwigt langzamerhand wordt hersteld, daar deze niet voortvloeijen uit vaste overeenkomsten, maar afhankelijk zijn van de verhouding tusschen vraag en aanbod.

Als men de tegenwoordige duurte en de ontbering der lagere standen vergelijkt met den toestand van vroegere tijden, dan bestaat er echter vooruitgang. Door de onophoudelijke oorlogen van vorige eeuwen en de slechte middelen van vervoer *dobberden de prijzen der eerste levensbehoeften* op eene thans ongekende wijze, en hongersnooden, door allerlei ziekten gevolgd welke duizenden wegrukten die de honger had gespaard, waren niet ongewoon, terwijl de oproerige geest, een gevolg der mindere beschaving, onlusten te weeg bragt die het kwaad nog verergerden; want de ondervinding leert het, en het kan niet genoeg herinnerd worden, dat door onrust en geweld nog nimmer één enkele behoeftige zijn toestand heeft verbeterd, terwijl er duizenden door zijn ongelukkig geworden.

De wijze voorzienigheid heeft echter den mensch het verstand geschonken om de kwade dagen te bestrijden en hem in zekeren zin het bestuur gegeven over zijn eigen lot. De toestand der arbeidende standen, zegt Macculloch te regt, hangt juist niet af van de hoogte hunner loonen, maar vooral ook van hunne eigene gewoonten, en men behoeft niet veel kennis van armenzaken te hebben om te ontwaren dat een groot gedeelte der behoefte een gevolg is van de weinige voorzorg die velen kenmerkt. Hebben de behoeftigen in eene wel geordende maatschappij regten die hen ook meer en meer worden toegekend, zoo als gelijkheid voor de wet en dergelijken, zij hebben ook pligten te vervullen die nog maar al te veel worden voorbij gezien.

Onverschilligheid omtrent het verkrijgen van kennis en het uitmunten in een beroep, is een vrij algemeen kwaad. Men streeft er niet genoeg naar om onder de enkele bekwame werklieden te behooren, die de meesters naloopt, maar schaart zich liever onder de lange rij van hen die hun werk als moeten afbedelen. In plaats van de kinderen een of twee beroepen goed te laten aanleeren, waardoor men zich, zoo als de ondervinding leert, schier altijd voor gebrek kan vrijwaren, leert men hun zoo als men het noemt, zoo wat van alles doen, en het zijn juist de zulken die geen ambacht verstaan, welke het minst in hunne behoeften kunnen voorzien, en het eerst tot de bedeeling de toevlugt nemen. Men is ook in andere opzigten te zorgeloos omtrent de toekomst, en zulks rigt menig gezin te gronde. „wie slechts aan het tegenwoordige denkt," zegt Zschokke, „en de mogelijke gevolgen zijner handelingen voorbij ziet, die loopt met strafbare ligtzinnigheid zijn ondergang te gemoet."

Vele huwelijken toch worden ondoordacht gesloten, en te

wijl men in den gegoeden stand bij het gemis aan een genoegzaam bestaan soms jaren lang wacht, trouwt men onder de mindere klasse menigmaal zonder eenig uitzigt om een gezin te kunnen onderhouden, en dikwijls ontbreekt bovendien de eenige band die zoo wel het stoffelijk als zedelijk geluk van een huisgezin verzekert, namelijk de onderlinge liefde, en alsdan later het berouw binnen sluipt in het hart en het levensgeluk voor altijd verstoort, maar al te dikwijls wordt dan in de kroeg de rust gezocht die men te huis niet meer vinden kan. Een voorname aanleiding tot armoede is ook de bijzondere gehechtheid aan geboorte- of woonplaats die velen kenmerkt, en terwijl men in andere landen al vroeg rondreist om werk te zoeken en ondervinding op te doen, houdt hier een te ver gedrevene liefde soms de kinderen bijeen, en belet hen daardoor arbeid te zoeken waar dezelve te vinden is.

Als slechts die behoeftigen moesten worden ondersteund die door van hen onafhankelijke omstandigheden, zoo als ouderdom, ziekte, tijdelijk gebrek aan werk en dergelijke niet in hunne behoeften konden voorzien, en de lange rij van de zulken die zich door eigen schuld in armoede hebben gestort, niet bestond, dan zou zelfs in de grootste duurte de bijzondere liefdadigheid ruimschoots voldoende wezen en aan hen die zulks verdienden vrij wat ruimere giften kunnen uitreiken dan tegenwoordig kan geschieden.

Voor ieder mensch, maar vooral voor den werkman is verstandelijke ontwikkeling de grondslag zijner welvaart, en het beste middel om de verarming voor te komen, is het aankweeken van bruikbare nuttige kennis. Naar gelang een behoorlijk onderwijs die zal verspreiden, zal men de dure tijden met minder schroom te gemoet zien, en door de oorzaken beter te kennen zal men die niet door verkeerde middelen willen wegnemen, terwijl in de zelfde reden als de beschaving der bijzondere personen en dus de vooruitgang van het geheel toeneemt, de dure tijd zeldzamer en de welvaart algemeener zal worden.

Nov. 1855. N.

1) Michel Chevalier, *La question de l'or*, 1855.

Middelen van Vervoer.

STOOMBOOTDIENSTEN.

Tusschen Middelburg en Rotterdam.

Uren van vertrek in NOVEMBER—DECEMBER.

Van Middelburg				Van Rotterdam			
Woensdag	28,	's morg.	6 ure.	Donderdag	29,	's morg.	9 ure.
Vrijdag	30,	"	6	Zaturdag	1,	"	9
Zondag	2,	"	6,30	Dingsdag	4,	"	11,30
Woensdag	5,	"	8	Donderdag	6,	"	6,30
Vrijdag	7,	"	10	Zaturdag	8,	"	8
Zondag	9,	"	11	Dingsdag	11,	"	8,30

Van Vlissingen op Rotterdam.

Vastgestelde uren van vertrek.

Van Vlissingen	Van Rotterdam
des Maandags en Vrijdags, 's morgens 8 ure, na aankomst der stoomboot van Breskens.	des Dingsdags en Zaturdags, 's morgens 9 ure, na aankomst van den 1sten trein uit 's Hage.

Van Middelburg op Zierikzee en Bergen op Zoom (Tholen).

Uren van vertrek in NOVEMBER—DECEMBER.

Van Middelburg				Van Tholen			
Vrijdag	30,	's morg.	3,30	Zaturdag	1,	's morg.	3,30
Maandag	3,	"	6 ure.	Dingsdag	4,	"	5,30
Vrijdag	7,	"	9,30	Zaturdag	8,	"	9 ure.
Maandag	10,	"	11,30	Dingsdag	11,	"	10

Van Middelburg op Antwerpen.

Uren van vertrek in NOVEMBER—DECEMBER.

Van Middelburg				Van Antwerpen			
Woensdag	28,	's morg.	2 ure.	Donderd.	29,	's morg.	2,30
Woensdag	5,	"	8	Donderd.	6,	"	8,30

Advertentien.

Getrouwd:

S. A. VAN HOEK

Amersfoort, en

den 22 November 1855. J. A. M. SCHELKES.

Heden wordt ons ouderhart andermaal diep getroffen, daar het God behaagde onze jongste Lieveling MARIA LENA, in den jeugdigen leeftijd van 2½ jaren, van ons weg te nemen.

Wissekerke, J. C. DE KAM.

den 22 November 1855. M. L. DE LOOFF.

Eenige kennisgeving.

Middelburg, den 24 November 1855.

Op heden overleed op het alleronverwachtst, in den ouderdom van 61 jaren, onze geliefde Moeder MAATJE VAN NAKKE, Wed. FISSCHER.

L. W. VAN PUFFELEN.

J. S. VAN PUFFELEN, FISSCHER.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed ten gevolge van hevige zenuwkoorts, in den ouderdom van ruim 45 jaren, mijn geliefde Echtgenoot JOHANNES JACOBUS REYZINGHS.

Middelburg, Wed. REYZINGHS,

den 25 November 1855. geb. M. N. SCHEEGAEL.

Heden overleed, na eene kortstondige ziekte, mijn waarde Echtgenoot BARTEL WILLEM KAKENBERG, in den ouderdom van 80 jaren.

Middelburg, J. J. SCHUPPENS,

den 25 November 1855. Wed. B. W. KAKENBERG.

Eenige kennisgeving.

De Affaire zal voorloopig op den bestaanden voet worden voortgezet.

Heden overleed, na een lijden van meer dan een jaar, JOHANNA CORNELIA VAN OOSTEN, in den ouderdom van 68 jaren en bijna vier maanden, Echtgenoot van

Veere, [illegible] D. OERLEMANS.

den 26 November 1855.

STRANDVONDERIJ.

De Burgemeester der Gemeente Wissenkerke c. a. roept bij deze voor de eerste maal op de geregtigden op eene aan den Soelekerke-Polder aangespoelde **Eiken Balk**, lang 5 El 90 duim en zwaar gemiddeld 53 duim, gemerkt K M No. 1021.

Wissenkerke, den 24 November 1855.

J. H. L. VADER.

---

la Comp. Durable heden GEEN rec.

27 nov. 1855.

Op Zaturdag den 1 December 1855 zal binnen Middelburg worden verkocht, eene aanzienlijke partij aan die Gemeente toebehoorende Harde en Zachte

OLMEN BOOMEN,

waarvan onderscheidene zeer geschikt tot Werkhout.

Aan te vangen des morgens ten 10 ure, op het Seisplein.

Publieke Verkooping op Dingsdag den 4 December 1855, des voormiddags 10 ure, op de Hofstede Wulpenburg, bewoond door JAN DINGEMANSE, gelegen aan het eind der Nieuwe Haven onder de Gemeente Vrouwepolder, van **150 à 160 OLMEN en ESSEN BOOMEN, grootendeels geschikt voor Werkhout, alsmede eene HANTELING.**

Publieke Verkooping op Vrijdag den 7 December 1855, des voormiddags 10 ure, op de Hofstede bewoond door ADRIAAN DINGEMANSE, onder de Gemeente Gapinge, van **50 à 60 APPEL en PEERE-BOOMEN, 20 stuks OLMEN BOOMEN en eene partij Olmen Stammen en Tronken.**

Publieke Verkooping Woensdag den 12 December 1855, des voormiddags 10 ure, in de Gemeente Nieuw- en Sint Joosland, op de Hofstede en daarbij behoorende Dijken bewoond door JAN VERSCHUERE, van eene partij **OLMEN en ESSEN BOOMEN, waaronder velen geschikt tot Werkhout.**

HOUT-VERKOOPING op de Hofstede Gapinge, Vrijdag den 21 December 1855. Nader te annonceeren.

Openbare Verkooping door den Notaris HAMMACHER te Groede, op Donderdag den 27 December 1855, des namiddags ten een ure precies, van 90 stuks ZWARE **OLMEN BOOMEN**, meerendeels geschikt voor Wagenmakers-, Pomp- en Blokmakers Werkhout, gereed liggende op eene Weide ten noorden van en onmiddelijk achter het Dorp Groede, mitsgaders eene partij **Spaanders.**

UIT DE HAND TE KOOP:

40 OLMEN- EN ESSEN- EN 40 FRUITBOOMEN,

op de Hofstede thans bewoond door de Wed. MAAS te **Kleverskerke.**

Te Koop gevraagd: halve Champagne-Fleschen. — WATERLANDER & DE STOPPELAAR.

Een **OPPASSER**, nog eenigen tijd vrij hebbende, wenschte denzelven gaarne te besteden en biedt zich derhalve aan. — Adres bij de Uitgevers dezer Courant.

EEN HOEFSMIDS-KNECHT benoodigd bij J. DE MUYNCK, Vlissingsch Wagenplein.

Door DE GEBROEDERS ABRAHAMS te Middelburg is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

VIJFTIG JAREN IN DE BEIDE HALFRONDEN.

HERINNERINGEN UIT HET LEVEN VAN EEN

VOORMALIGEN KOOPMAN.

Naar het Hoogduitsch van

VINCENT NOLTE.

Twee Deelen in gr. 8vo. — Prijs ƒ 7,80.

ELEMENTAIRE SPRAAKKUNST,

in drie Stukjes,

als Lees- en Leerboek ingerigt.

DOOR

P. LEUPEN,

Onderwijzer te Middelburg.

Eerste Stukje in gr. 12o. — Prijs ƒ 0,65.

ELEMENTAIR REKENBOEK,

DOOR

P. LEUPEN,

Eerste Stukje in kl. 8vo. — Prijs ƒ 0,45.

De Heer LEUPEN heeft te regt begrepen dat de ontwikkeling van het denkvermogen der Kinderen bij het onderwijs op den voorgrond moet staan. Hij wil hen reeds vroegtijdig het verband doen inzien tusschen vele dingen, die te dikwerf afgezonderd worden voorgesteld. En hierin is hij uitnemend geslaagd. Het Boekje, welks titel wij boven afschreven, bevat veel goeds, wat men elders te vergeefs zal zoeken; wij bevelen het daarom in het oog van de aandacht der Onderwijzers; zij nemen de proef, en wij durven hun een goeden uitslag voorspellen.

De Gids, Aug. 1855.

WOORDENBOEKJE

om de

FRANSCHE TAAL

door klankvergelijking zuiver te leeren uitspreken.

Met een Aanhangsel over de Prosodie en het kunstmatig lezen.

door

F. C. ROUD.

Tweede, herziene uitgave. — Prijs ƒ 0,25.

WOORDENBOEKJE

van de meest in gebruik zijnde benamingen in de

HOLLANDSCHE, ENGELSCHE EN FRANSCHE TALEN,

benevens eenige regelen voor de

UITSPRAAK DER ENGELSCHE TAAL.

vierde veel vermeerderde uitgave.

Prijs ƒ 0,40.

NOUVELLE EDITION.

Prix 1 f.

Avec 40 Planches, sous enveloppe cachetée.

LA PRESERVATION PERSONELLE,

par le Docteur SAMUEL LA'MERT, 37, Bedford Square, à Londres, Membre de l'Université d'Edimbourg, de l'Hôpital de Londres, etc. Cet ouvrage explique les effets résultant des mauvaises habitudes de Collége, des excès de jeunesse, et des travaux sédentaires. Il est suivi d'Observations pratiques, garanties par 20 années d'expériences dans le traitement des maladies du système génital.

Traitement par Correspondance. — Les Médicaments nécessaires sont expédiés avec sécurité dans toutes les parties du Monde.

LA PRESERVATION PERSONELLE est en vente chez H. C. HENDRIKSEN, Libraire, Hoogstraat à Rotterdam.

MANNEN-ZANGVEREENIGING CONCORDIA.

op Woensdag den 28 November 1855, des avonds ten zeven ure, in het gewoon Lokaal. — Toegang voor Buitengewone Leden, met hunne Dames.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.